

TARTU ÜLIKOOL
ÕIGUSTEADUSKOND
Eraõiguse osakond

Kristi Roos

**TÖÖÕNNETUSTEGA SEOTUD KAHJU HÜVITAMINE
EESTI KOHTUPRAKTIKAS**

Magistritöö

Juhendaja
PhD Age Värvi

Tallinn
2024

SISSEJUHATUS	3
1. TÖÖGA SEOTUD ÕNNETUSED.....	8
1.1. Tööõnnetuse mõiste	8
1.2. Tööõnnetuste statistika Eestis ja mujal maailmas	10
1.3. Töötervishoiu ja tööohutuse seos tööõnnetustega	12
2. TÖÖÕNNETUSTEGA SEOTUD VARALISE KAHJU HÜVITAMINE	14
2.1. Varalise kahju üldised põhimõtted ja kahju hindamine	14
2.1.1. Ravikulud ning töövõimetusest tekkinud kulud.....	16
2.1.2. Otsese varalise kahju tõendamine ja hüvitamine	17
2.1.3. Saamata jäänud tulu tõendamine ja hüvitamine	21
2.2. Tsiviilhagi esitamine kriminaalmenetluses	27
2.2.1. Varalise kahju hüvitamine kehavigastuse või tervisekahjustuse korral kriminaalmenetluses.....	28
2.2.2. Varalise kahju hüvitamine surma põhjustamise korral	29
3. TÖÖÕNNETUSTEGA SEOTUD MITTEVARALISE KAHJU HÜVITAMINE	31
3.1. Mittevaralise kahju hüvitamise üldised põhimõtted	31
3.1.1. Hüvitise suuruse hindamise üldised kriteeriumid	32
3.1.2. Hüvitise suurust määravad asjaolud	34
3.2. Väljamõistetud hüvitiste suurused tsiviilkohtumenetluses	37
3.3. Väljamõistetud hüvitiste suurused kriminaalmenetluses	48
4. KAHJUHÜVITISE VÄHENDAMINE.....	52
4.1. Kahju vähendamise üldised põhimõtted	52
4.1.1. Tahtluse ja raske hooletuse hindamise kriteeriumid	53
4.2.1. Käibes vajaliku hoole olulisel määral järgimata jätmine	54
4.2. Kahjuhüvitise vähendamine tööõnnetuste korral	55
KOKKUVÕTE	58
SUMMARY.....	63
KASUTATUD KIRJANDUS.....	66
KASUTATUD ÕIGUSAKTID	68
KASUTATUD KOHTUPRAKTIKA.....	69

SISSEJUHATUS

Töötamine on toiming, mis kuulub inimese igapäeva elu juurde ning mille eesmärk on teenida tulu. Töölepingu seadus (edaspidi TLS)¹ § 43 sätestab, et täistööajal töötaja töötab 40 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul ning 8 tundi päevas. Seega inimeste igapäevane elu ärkvel olevast ajast koosneb suuresti töötamisest, sh töökeskkonnast, kus inimene töötab.²

Et tagada inimeste tööohutus ja ohutu töökeskkond, on vastu võetud töötervishoiu ja tööohutuse seadus (edaspidi TTOS).³ Tööandja tagada on töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmine igas tööga seotud olukorras (TTOS § 12 lg 1), kuid ohutu töökeskkonna loomisse peavad panustama nii tööandja kui töötaja. Kui tööandja ülesanne on eeskätt luua töökeskkond, mis ei kahjustaks töötaja tervist, siis töötajad omalpoolt aga peavad töökeskkonnas ohutult käituma ja ohutusreegleid järgima. Tööandjal lasub ka kohustus töötajat enne tööle asumist juhendada ja korraldada talle väljaõpe ohutute töövõtete omandamiseks (TTOS § 12 lg 3).

Tööõnnetuse all mõistetakse olukorda, kus töötaja tervisekahjustus või surm toimus tööandja antud tööülesandeid täites või muul tema loal tehtaval tööel. Sh arvestatakse töötaja hulka ka muul tööandja huvides tegutsemise aeg. Tööõnnetuste hulka võib lugeda ka liiklusavariidid või muid sarnaseid olukordi, kui need on juhtunud töö tegemise käigus.⁴

Seega tööõnnetuse peamiseks tunnuseks on, et see juhtub töö käigus ning põhjustab kahju - st õnnetus on seotud tööga ning olenemata sellest, kus see aset leiab. Tööõnnetusteks aga ei saa lugeda õnnetusi, mis juhtuvad teel tööle või töölt koju. Nii näiteks on kohtupraktikas jäetud rahuldamata hagi, kus tuvastati, et kannatanuga ei juhtunud tööõnnetust TTOS § 22 lg 1 mõttes, vaid tegemist oli õnnetusega teel tööle.⁵

---

¹ Töölepingu seadus¹. – RT I, 06.07.2023, 107.

² Rünkla, E. Tööõnnetustega seotud kulutused. Sotsiaalministeeriumi toimetised nr 3/2013. – Arvutivõrgus: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Toovaldkond/teemaleht_toonnetusega_seotud_kulutused.pdf (20.02.2024.).

³ Töötervishoiu ja tööohutuse seadus. – RT I, 30.06.2023, 87.

⁴ Tööinspeksioon. Tööõnnetus? – Arvutivõrgus: <https://www.ti.ee/riiklik-ja-haldusjarelevalve/toonnetus> (03.02.2024).

⁵ TlnRnKo 12.07.2017, 3-16-453.

Tööinspektsiooni poolt avaldatud statistikast nähtub, et Eesti Vabariigis registreeritakse keskmiselt 3500 tööõnnetust aastas.⁶ 2022. aastal⁷ on registreeritud 3442 juhtumit. Lisaks on 290 juhtumi asjaolud veel väljaselgitamisel. Surmaga lõppenud tööõnnetusi oli 2022. aastal 15, mida on 2 võrra rohkem kui aastal 2021. Ametliku tööõnnetuste statistika kohaselt toimus 2021. aastal 3873 tööõnnetust, millest kergeid oli 2827, raskeid 1033 ja surmaga lõppes 13 tööõnnetust.⁸

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi PS)⁹ § 25 kohaselt on igaühel õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalise¹⁰ ja materiaalse kahju hüvitamisele. Kahju hüvitamise nõude aluseid ja ulatust reguleerib võlaõigusseadus (edaspidi VÕS)¹¹, liigitades kahju varaliseks kahjuks ja mittevaraliseks kahjuks (VÕS § 128 lg 1). Seega kahjuhüvitist saab taotleda töötaja, kes on saanud tööst põhjustatud kehavigastuse või tervisekahjustuse, võlaõigusseaduses sätestatud ulatuses¹².

Kui varalise kahju puhul saab rääkida konkreetselt mõõdetavatest numbritest, siis mittevaralise kahju hüvitamise puhul on olukord keerulisem, sest hingelist valu või kannatust ei ole võimalik mõõta. Riigikohus on mitmetes lahendites öelnud, et kui varalise kahju hüvitamise nõudmisel tuleb hagejal üldjuhul tõendada kahju olemasolu ja selle suurust, siis mittevaralise kahju suuruse tõendamine ei ole iseenesest võimalik. Mittevaralise kahju hüvitamiseks on üldjuhul piisav nende asjaolude tõendamine, mille esinemisega seob seadus mittevaralise kahju hüvitamise nõude.¹³ Kusjuures nõude esitamist ei välista ka asjaolu, et läbielatud valu ja kannatused on juba kogetud varem.¹⁴

---

⁶ Tööinspektsioon. Statistika. – Arvutivõrgus:

<https://www.ti.ee/asutus-uudised-ja-kontaktid/statistika> (03.02.2024).

⁷ Käesoleva magistritöö kirjutamise hetkel ametliku statistikat 2023. aastal toimunud tööõnnetuste kohta veel avaldatud ei ole.

⁸ Tööinspektsioon. Tööõnnetused. - Arvutivõrgus:

<https://www.ti.ee/uudised/tooinspektsiooni-2022-aasta-numbrites-toonnetuste-hulk-endiselt-liiga-suur> (03.02.2024).

⁹ Eesti Vabariigi põhiseadus. - RT I, 15.05.2015, 2.

¹⁰ Autori hinnangul kasutatakse mittevaralise kahju mõistet õiguskirjanduses ja kohtupraktikas ka kui moraalne kahju.

¹¹ Võlaõigusseadus. - RT I, 06.07.2023, 116.

¹² European Commission. Estonia - Occupational accidents and personal injuries causing incapacity for work - Arvutivõrgus: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1108&intPageId=4503&langId=en&> (07.02.2024).

¹³ RKTko 09.04.2008, 3-2-1-19-08, p 13; RKTko 22.10.2008, 3-2-1-85-08, p 11; RKTko 06.10.2021, 4-21-222, p 23.

¹⁴ TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705 p 10.

Tööõnnetus võib kahju saanud isikule kaasa tuua nii varalise kui mittevaralise kahju. Varalise kahju puhul näiteks ravimite ja arsti visiiditasude kulude või vähenenud töövõime näol ning mittevaralise kahju puhul aga näiteks hingelise valu või muud hingelised läbielamised, mis kaasnevad toimunud õnnetusega. Autori hinnagul on vajalik analüüsida, kuidas mõjutavad mittevaralise kahju puhul erinevad tegurid kahju suurust ning kuidas on võimalik konkreetses tööõnnetusega seotud kaasuses objektiivselt jõuda hüvitise õiglase suuruseni.

Tulenevalt eeltoodust on autori eesmärgiks käesoleva magistr tööga leida vastus küsimusele, kuidas on Eesti Vabariigis kehtiva regulatsiooni ning sellel põhineva kohtupraktikaga töötaja õigused tagatud ja kaitstud, kui ta on saanud tööõnnetuse tõttu kahju.

Läbi kohtupraktika otsib autor vastuseid järgmistele küsimustele:

1. Milline varaline kahju kohtupraktikas hüvitatakse ja kuidas tõendatakse oma nõudeid;
2. Millistele põhjendustele tuginedes mittevaraline kahju hüvitatakse ning millises suuruses.

Käesoleva magistr töö uurimisküsimustele vastuste leidmiseks on autor kasutanud analüütilist meetodit, keskendudes oma töös eelkõige Eesti Vabariigis kehtivatele õigusaktidele ning 2005 – 2023 aastal Riigi Teatajas avaldatud kohtulahenditele, mille sisuks on tööõnnetusest tingitud kahjuhüvitamise nõuded. Analüüsitud on lahendeid tsiviil- ja kriminaalasjades ning lahendite otsingul on kasutatud märksõna “tööõnnetus”. Analüüsis on autor arvesse võtnud ka seda, kas kriminaalasjade puhul on esitatud tsiviilhagi, sh kas kannatanule on antud selgitamiskohustusi tsiviilhagi esitamise võimaluse kohta.

Siinkohal tuleb selgitada, et kuigi Riigi Teataja otsingusüsteem kuvab nimetatud märksõnale 245 kohtulahendit, on nendest asjakohaseid vaid 70. Paljud leitavatest lahenditest on seotud perekonna-, pankroti, avaliku vms õigusega, milles leidub küll sõna “tööõnnetus”, kuid mis oma sisult ei ole seotud tööõnnetusega. Samuti on paljud leitavad kohtulahendid seotud tööõnnetuse põhjusliku seose uurimisega, kuid nimetatud lahendid ei aita käesolevas magistr töös püstitatud uurimisküsimustele vastuseid leida.

Tulenevalt eeltoodust on käesolevas magistritöös püsitud küsimustele vastuste leidmiseks analüüsitud kokku 70 kohtulahendit, millest 56 on tsiviilasjad ja 14 kriminaalasjad.

Kohtulahendites, milles on kajastatud hüvitiste suurused Eesti kroonides, on autor teinud need eurodeks vastavalt fikseeritud kursile.¹⁵ Erinevate kohtuastmete poolt samas asjas tehtud lahendite puhul on autor töös kajastanud lõpplahendi teinud kohtu seisukohti, kuid on viidanud madalaastme kohtute asjakohasematele viidetele.

Käesolev magistritöö jaguneb neljaks osaks, millest esimeses peatükis analüüsib autor tööõnnetuse sisu, millistest asjaoludest tingituna tööõnnetused juhtuvad ning millistel juhtudel loetakse õnnetus tööõnnetuseks. Põgusalt on esimeses peatükis ka ülevaade tööõnnetuste statistika kohta nii Eestis kui ka mujal maailmas.

Töö teises peatükis analüüsib autor varalise kahju üldiseid põhimõtteid ning tööõnnetustest tulenevat varalise kahju hüvitamise alast kohtupraktikat, nii tsiviil- kui kriminaalasjades. Eraldi on väljatoodud otsese varalise kahju ja saamata jäänud tulu tõendamine ja hüvitamine.

Kolmas osa aga keskendub mittevaralise kahjuhüvitamise nõuetele, analüüsides kahju hüvitamise eesmärki ja õiguslikke aluseid ning milliseid mittevaralise kahjuhüvitamise nõudeid esitatakse, sh kuidas neid tõendatakse ning millele tuginevad kohtud hüvitise suuruse arvestamisel. Analüüsitakse nii tsiviil- kui kriminaalasju.

Neljandas peatükis on aga analüüsitud kahjuhüvitamise üldiseid põhimõtteid ning millistel juhtudel on kahjuhüvitamise vähendamise eeldused täidetud.

Autorile teadaolevalt on Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas varem käsitletud tööõnnetustega seotud teemat kahel korral. 2015. aastal esitati magistritöö¹⁶, mis keskendus kahju hüvitamise nõude eelduste uurimisele (lepinguõigusliku ja deliktiõigusliku vastutuse

---

¹⁵ Eesti krooni kursi fikseerimine euro suhtes. – RTL 1999, 6, 66.

¹⁶ Rannala, M. Tööandja tsiviilõigusliku vastutuse eeldused töötaja kutsehaigusesse haigestumise või töötajaga toimunud tööõnnetuse korral: magistritöö, juhendaja Janno Lahe. Tartu Ülikool, 2015.

eeldused) ja 2023. aastal kaitstud magistritöö¹⁷, mille sisuks oli analüüsida Eesti Vabariigi õigusaktides olevaid puudusi ning kas hüvitised on kooskõlas nii ILO kui ka Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksi nõuetega. Käesoleva magistritöö eesmärk on aga uurida Eesti tööõnnetustega seonduvat kohtupraktikat nii varalise kui ka mittevaralise kahju hüvitamise osas, sh milline kahju kuulub hüvitamisele ning millises ulatuses.

Eeltoodust tulenevalt leiab käesoleva töö autor, et nimetatud töö teema on aktuaalne, sest varem ei ole Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas kaitstud Eesti tööõnnetustega seonduvat kohtupraktikat nii varalise kui ka mittevaralise kahjuhüvitamise osas.

Märksõnad: tööõnnetus, kahju hüvitamine, varaline kahju, mittevaraline kahju, kahju vähendamine.

---

¹⁷ Juhalo, L. Töötaja kaitse tööõnnetuste ja kutsehaiguste korral: magistritöö, juhendaja Gaabriel Tavits. Tartu Ülikool, 2023.

1. TÖÖGA SEOTUD ÕNNETUSED

1.1. Tööõnnetuse mõiste

Tööõnnetuse mõiste definitsiooni sätestab Eesti Vabariigis tervishoiu ja tööohutuse seadus (TTOS § 22 lg 1), mille kohaselt on tööõnnetuseks töötaja tervisekahjustus või surm, mis toimus tööandja antud tööülesannet täites või muul tema loal tehtaval töö, tööaja hulka arvataval vaheajal või muul tööandja huvides tegutsemise ajal. Tööõnnetusena ei käsitata tervisekahjustust või surma, mis toimus loetletud juhtudel, kuid mis ei ole põhjuslikus seoses töötaja töö või töökeskkonnaga. Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (International Labour Organization – edaspidi nimetatud ILO) definitsiooni järgi on tööõnnetus ootamatu ja ettekavatsemata sündmus, sealhulgas vägivallaakt, mis toimus töö käigus või tööga seoses ning mille tagajärjel üks või mitu töötajat saavad vigastuse, haigestuvad või saavad surma. Seega tööõnnetuse keskseks tunnuseks on see, et tervisekahjustus on toimunud tööprotsessi käigus. Nii võib olla tööõnnetus ka liiklusõnnetus, milles töötaja osaleb tööülesannet täites tööajal.¹⁸ Seega saab järeldada, et TTOS-i ja ILO tööõnnetuse mõiste definitsioonis ei ole erinevusi.

Kahe inimese vahel toimunud kaklus kannatanu töökohas fikseeriti esialgu politsei ja kiirabi poolt, kui tööõnnetus. Kohus leidis uurimistulemuste ja tõendite pinnalt, et tööõnnetuse teatis iseenesest ei tõenda veel seda, mis tegelikult juhtus, vaid see on kohtumenetluse ülesanne. Kohtumenetluse käigus selguski, et tegemist oli kahe inimese vahelise tüluga, mis juhtus küll kannatanu töökohas, kuid oma olemuselt oli see isiklikku laadi.¹⁹ Tööõnnetuseks TTOS § 22 lg 1 mõttes ei saa ka lugeda õnnetust, mis juhtub teel tööle²⁰ või tööajal puhkeruumis puhkenud töötajate omavahelise intsidendiga.²¹ Seega asjaolu, et õnnetus toimub kannatanu töökohas, ei anna alati alust eeldada ning fikseerida seda, kui tööõnnetust tervishoiu ja tööohutuse seaduse mõttes.

Samas ei saa pidada ka kõiki tööajal tööülesannet täites juhtunud õnnetusi tööõnnetusteks. Näiteks on halduskohus leinud, et töötaja kukkumist trepil ei saa pidada töökeskkonna ja

---

¹⁸ International Labour Organisation. Safety and health at work. – Arvutivõrgus: <https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/lang--en/index.htm> (02.02.2024).

¹⁹ HMKo 23.03.2021, 1-20-2203.

²⁰ TlnRnKo 12.07.2017, 3-16-453.

²¹ TlnRnKo 06.10.2022, 2-20-18684.

tekkinud tagajärje vaheliseks seoseks, kuna kinnitust leidis asjaolu, et kannatanu ise astus trepi äärel halvasti.²² Ka olukorras, kus töötaja ei täida ise loomulikke ettevaatusabinõusid ega ka temale tutvustatud kohustuslikke ohutusnõudeid, ei pruugi tööandja poolt tarvitusele võetavad abinõud õnnetust ära hoida.²³ Seetõttu võivad tekkida ka õnnetused, mis on põhjustatud inimlikest eksimustest.²⁴

Kohtud on tööõnnetustena aga lugenud juhtumeid, kus alkoholijoobes klient ründas tööülesandeid täitvat hagejat²⁵ ning tööülesandeid täites kannatanute kukkumise fakt purunenud platvormilt maapinnale, oli kohtu sõnul väljaspool vaidlust.²⁶

Analüüsitavates kohtulahendites on väga erinevad tööõnnetused. Näiteks töötaja sai raske kehavigastuse, kui käsi sattus saeketta töötsooni ning mille tõttu toimus vasaku küünarvarre amputatsioon küünar- ja randmevahelises piirkonnas.²⁷ Raskete kottide tassimisest tekkinud seljavigastus, mille tõttu oli töötajal töövõime kaotus 20% ulatuses.²⁸ Kaebuse põhjuseks on olnud ka treeningu ajal saadud vigastus, mille tulemusena tuvastati kannatanul vasaku põlve vigastamise tagajärjel põlve seesmise küljesideme vigastus.²⁹ Spoonitüki silma sattumine, mille tulemusena tuvastati hagejal töövõime kaotus 80% ulatuses ning keskmine puue.³⁰

Niisiis TTOS määratleb tööõnnetuse fikseerimise aluseks kindlad eeldused. Riigi Teataja otsingu tulemusel leitud lahenditest tuleb pinnale mitmeid lahendeid, mis keskenduvad põhjusliku seose uurimisele, mille läbi tööandjad soovivad vabaneda vastutusest püüdes tõendada, et puudub põhjuslik seos tööõnnetuse ja töökeskkonna vahel, st et tööandaja ei ole oma kohustusi rikkunud. Näiteks töötaja täitis ülesandeid, mis ei kuulunud tema tööülesanne hulka³¹ või töötaja viibis kohas, kus ta ei oleks tohtinud viibida³² või töötaja ise ettevaatamatusest põhjustas omale kahju³³. Kuivõrd antud magistritöö eesmärk on uurida

---

²² TlnRnKo 15.06.2022, 3-22-1188.

²³ VMKo 05.11.202, 1-18-10123.

²⁴ Pourmazaherian, M., Mohammed S. Baqutayan, S., Idrus, D. The Role of the Big Five Personality Factors on Accident: A Case of Accidents in Construction Industries. – Arvutivõrgus: <https://jostip.utm.my/index.php/jostip/article/view/65> (20.02.2024.).

²⁵ TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114.

²⁶ TrtRnKo 14.06.2022, 1-21-3889.

²⁷ TrtRnKo 17.03.2019, 1-17-7256.

²⁸ HMKo 09.03.2017, 2-16-18056.

²⁹ TrtRnKo 22.03.2017, 3-17-635.

³⁰ RKTko 25.10.2017, 2-13-13229.

³¹ HMKo 06.11.2008, 2-08-14507.

³² HMKo 31.01.2023, 2-20-3834.

³³ TlnRnKo 18.09.2023, 1-23-4804.

toimunud tööõnnetusi ja nendega seotud kahjuhüvitamise nõudeid, ei keskendu autor põhjusliku seoste uurimisele ning nendega seotud lahenditele.

Eeltoodust saab järeldada, et TTOS määratleb tööõnnetuse fikseerimise aluseks kindlad eeldused ning kui nimetatud eeldused on täidetud, on alust esitada tööõnnetuse tõttu kahju saanud isikul kahjuhüvitis tööandja vastu.

1.2. Tööõnnetuste statistika Eestis ja mujal maailmas

Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni ILO andmetest nähtub, et iga päev sureb inimesi tööõnnetuste või tööga seotud haiguste tagajärjel – aastas sureb vähemalt 1,9 miljonit inimest ning lisaks juhtub igal aastal umbes 360 miljonit mitte surmaga lõppevat tööõnnetust, mille tulemuseks on rohkem kui 4 päeva töölt puudumist.³⁴

Euroopa Liidus toimus 2021. aastal 2,9 miljonit mitte surmaga lõppenud tööõnnetust ning õnnetustes hukkus 3347 inimest. Paljudest õnnetusjuhtumitest ei teatata ja tegelikud arvud on tõenäoliselt palju suuremad. Näiteks ei hõlma see näitaja andmeid teel tööle surma saanud töötajate kohta ega tööga seotud enesetappude arvu. Mõned töötajad ei teata ka mitte surmaga lõppenud tööõnnetustest.³⁵

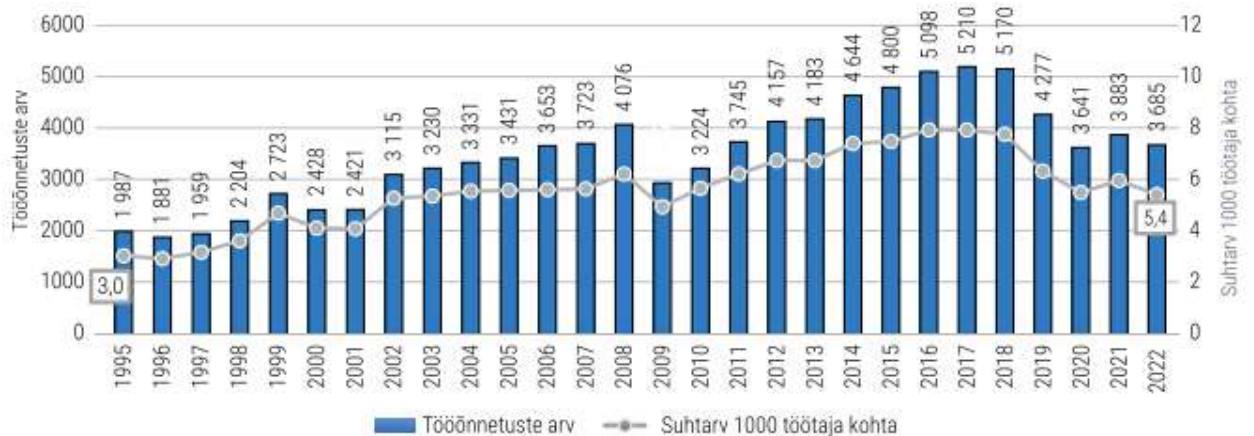
Tööinspektsiooni ametlikust statistikast nähtub Eesti Vabariigis aastatel 1995 kuni 2022 registreeritud tööõnnetuste arv³⁶:

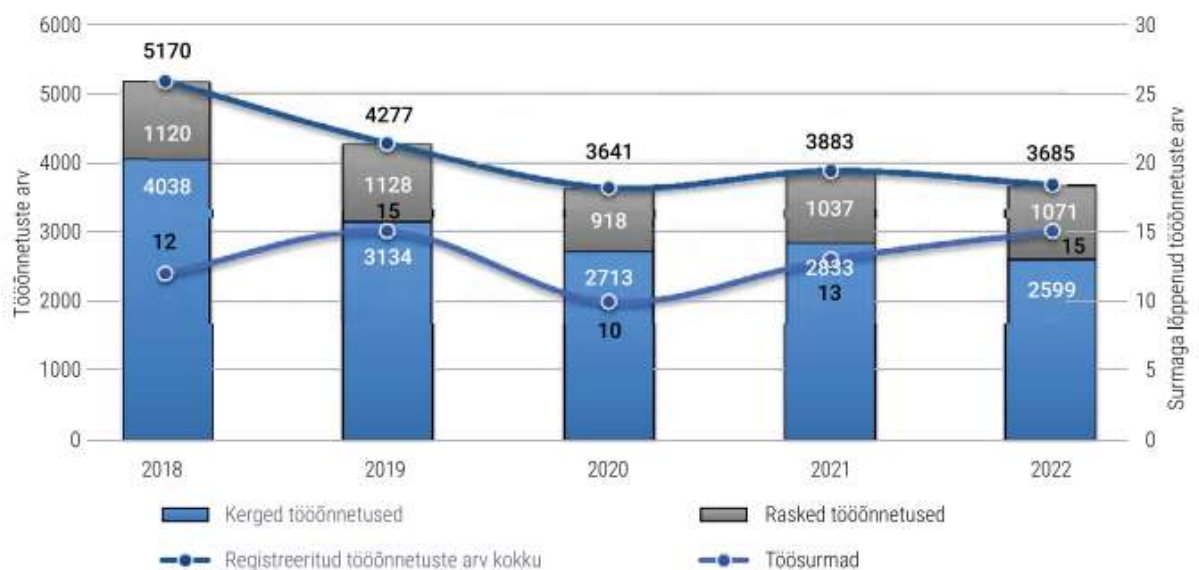
³⁴ International Labour Organisation. Safety and health at work. - Arvutivõrgus: <https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/lang--en/index.htm> (02.02.2024).

³⁵ Eurostat Statistics Explained. Accidents at work - statistics on causes and circumstances. - Arvutivõrgus: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Accidents_at_work_-_statistics_on_causes_and_circumstances#Workstation_accidents (20.02.2024).

³⁶ Tööinspektsioon. Töökeskkond. Statistika. -Arvutivõrgus: <https://www.ti.ee/asutus-uudised-ja-kontaktid/kontakt/statistika> (03.02.2024).

Eeltoodust tabelist nähtub, et aastad 2020 kuni 2022 on oma olemuselt juba postitiivsemate tulemustega olnud, kui neile eelnevad aastad. 2022. aastal registreeriti 3685 tööõnnetust, mis on küll veidi väiksem võrreldes 2021. aastaga, kuid siiski meie rahvaarvu arvestades üsna suur number. Lisaks on veel 290 juhtumi asjaolud väljaselgitamisel. 2022. aastal lõppes surmaga 15 tööõnnetust, mida on 2 võrra rohkem kui aastal 2021.³⁷

Tulenevalt antud tabelist nähtub, et 2021. aastal toimus 3883 tööõnnetust - 2833 juhul sai töötaja kerge kehavigastusi, 1037 juhul raskeid kehavigastusi ning 13 töötajat kaotas tööd tehes elu. 2022. aastal on nimetatud arvud suurenenud, nii kerget, raskete kui ka surmaga lõppenud tööõnnetuste osas. Antud statistika põhineb tööandjate poolt esitatud tööõnnetuste raportite andmetel. Hinnanguliselt registreeritakse aga Eestis tööõnnetusi

³⁷ Käesoleva töö kirjutamise hetkel 2023. aastal toimunud tööõnnetuste statistikat veel avaldatud ei ole.

ametlikult vähem kui neid tegelikult juhtub.³⁸ Seega tuleb nii tööandjale kui töötajale jätkuvalt selgitada, et tööõnnetustest tuleb teada anda, sest nii saab neid uurida ja sarnaseid õnnetusi edaspidi ka vältida.

1.3. Töötervishoiu ja tööohutuse seos tööõnnetustega

Nagu eelnevat sai analüüsitud, on tööõnnetuseks õnnetus, mis juhtub töö tegemise käigus ning millega tekib inimesel tervise kahju - füüsiline ja/või moraalne valu. Mittevaraliseks kahjuks võib pidada ka varalise õigushüve rikkumisega kaasnevaid negatiivseid psühholoogilisi mõjusid – nagu füüsilist või hingelist valu või kannatust. Hingelised kannatused võivad olla näiteks alandustunne, solvumine, hirm, nõrdimus, mure ja kaotusvalu.³⁹ Kõige äärmuslikum olukord on surm. Õigust elule võib pidada aga kõige olulisemaks põhiõiguseks, mida kaitsevad ka kesksed rahvusvahelised inimõigusaktid.⁴⁰

Kehtivad õigusaktid on sätestanud töötervishoiuks ja tööohutuseks nõuded, mida peavad täitma nii töötaja kui tööandja.⁴¹ Töötervishoiuks saame nimetada töötaja tervisekahjustuse vältimiseks töökorralduste- ja meditsiiniabinõude rakendamist, töö kohandamist töötaja võimetele vastavaks ning töötaja füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu edendamist. Tööohutus aga on töökorraldusabinõude ja tehnikavahendite süsteem sellise töökeskkonna seisundi saavutamiseks, mis võimaldab töötajal teha tööd oma tervist ohtu seadmata.⁴²

Eesti Vabariigis on vastu võetud määrused, mis sätestavad erinevates valdkondades tegutsevatele ettevõtetele töötervishoiu ja tööohutuse nõuded.⁴³ Maakohtu⁴⁴ menetluses oli töötaja surmaga lõppenud kriminaalasi, kus süüdistuse kohaselt heideti tööandjale ette

---

³⁸ Tööinspeksioon. Töökeskkond. Statistika. -Arvutivõrgus:

<https://www.ti.ee/asutus-uudised-ja-kontaktid/kontakt/statistika> (03.02.2024).

³⁹ Albi, K., Allik, M., Almann, A., jt. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. 2020. PS § 25 kommentaar 13. – Arvutivõrgus: <https://pohiseadus.ee/sisu/3496> (03.02.2024).

⁴⁰ Albi, K., Allik, M., Almann, A., jt. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. 2020. PS § 16 kommentaar 1, 2. – Arvutivõrgus: <https://pohiseadus.ee/sisu/3487> (03.02.2024).

⁴¹ Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded. - RT I, 17.10.2019, 7.

⁴² Jõeorg Kristi. Töötervishoid ja tööohutus 2019. Tervisekirjastus 2019. Tallinn, lk 10.

⁴³ Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded. - RT I, 05.12.2018, 9; Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded müra- ja vibratsioonikeskkonnale, töökeskkonna müra piirnormid ja müra mõõtmise kord. - RT I, 05.12.2018, 12; Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded tehnilisest optilisest kiirgusest mõjutatud töökeskkonnas, tehniliku optilise kiirguse piirnormid ja kiirguse mõõtmise kord¹. – RT I, 05.12.2018, 14; Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded. – RT I, 17.10.2019, 7; Asbestitööle esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded. – RT I, 17.10.2019, 8; Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded töötamisel plahvatusohtlikus keskkonnas. – RT I, 26.02.2021, 22.

⁴⁴ VMKo 05.11.2020, 1-18-10123.

Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud määruste eiramist. Kriminaalasi nr 1-19-1439⁴⁵, on aga kohtuotsusest nähtuvalt kohtu alla antud kaevanduses töötav allmaa koristustöölaine, kes süüdistuse kohaselt eiras talle töölepingust, ametijuhendist, seadustest, tööandja sisedokumentidest ja ohutusjuhenditest tulenevaid tööohutusnõudeid, mille tagajärjel põhjustas ta ettevaatamatusest kaastöölise surma. Süüdistuses nähtub, et ta jättis kopplaaduri enne töö alustamist nõuetekohaselt kontrollimata, mistõttu töötas süüdistatav hooldamata ja mittekorras kopplaaduriga. Samuti teostas ta kopplaaduri parkimisel ohtliku manöövri ning eiras rida teisi tööohutusnõudeid.

Kohus leidis, et on tegemist töötervishoiu- või tööohutusnõuete sellise rikkumisega, mille tagajärjel põhjustati inimese surm. Kohus selgitas, et töötervishoiu- või tööohutusnõuete eiramine võib seisneda kehtestatud nõuete eiramises või nende mittetäpses täitmisel. Süüdistatavale määrati karistuseks 2 (kaks) aastat ja 10 (kümme) kuud vangistust.

Töösuhete kaudu tekivad töötajal ja tööandjal vastastikused õigused ja kohustused⁴⁶ ning tööohutuse järgimine tähendab tööohutuse austamist ja järgimist, sealhulgas tööohutuse ja töötervishoiuga tulenevate seadusega kehtestatud nõuete ja kohustuste täitmist, nii füüsiliste kui juriidiliste isikute poolt. See sõltub paljudest teguritest, sealhulgas teadlikkuse tasemest ja õigusnõuetest arusaamisest, hariduse ja asjatundlikkuse tasemest, rahaliste ja materiaalsete ressursside olemasolust, motivatsioonist, mille käivitavad mis tahes stiimulid, näiteks maine või rahalised stiimulid või hoopis hirm sanktsioonide ees.⁴⁷

---

⁴⁵ VMKo 17.02.2021, 1-19-1439.

⁴⁶ ILO. International Labour Organisation. Employment Relationship. - Arvutivõrgus: https://ilo.org/ifpdial/areas-of-work/labour-law/WCMS_CON_TXT_IFPDIAL_EMPREL_EN/lang--en/index.htm (09.03.2024).

⁴⁷ ILO. Reporting, Recording and Notification of Occupational Accidents and Diseases: A brief guide for workers. - Arvutivõrgus: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_797461.pdf (19.04.2024).

2. TÖÖÕNNETUSTEGA SEOTUD VARALISE KAHJU HÜVITAMINE

2.1. Varalise kahju üldised põhimõtted ja kahju hindamine

Kui inimene on saanud seoses tööõnnetusega kahju, on tal võimalik nõuda kahju hüvitamist. Küll aga on kahju hüvitamise kohustuse tekkimise üheks vajalikuks tingimuseks - kahju tekkimine kahjustatud isikul, st kui kahjustatud isikul pole kahju tekkinud, siis kahjuhüvitisnõuet ei eksisteeri.⁴⁸ Kõige üldisemas mõttes aga hõlmab sõna tähendus *kahju* negatiivseid tagajärgi⁴⁹ ning õiguskirjanduse seisukohtadele tuginedes on ka kahju olukord, kus isiku varas on saanud mittevabatahtlikel põhjustel negatiivsed tagajärjed.⁵⁰

Et hinnata varalise kahju tekkimist, võrreldakse isiku varalist olukorda pärast kahju tekitanud sündmust selle hüpoteetilise olukorraga, st olukorraga mis oleks eksisteerinud juhul, kui kahju tekitanud sündmust poleks toimunud ning hüvitamisele kuulub antud olukorra vahe.⁵¹ Antud juhul ei ole erinevust kahju hüvitamise põhimõtetes, kui kahju tekkis seoses tööõnnetusega.

Tsiviilkohtumenetluses on tööõnnetuse tõttu kahju saanud isikul kahju nõude esitamiseks kaks võimalus - kas ta esitab lepingulisest võlasuhtest tuleneva nõude või tugineb lepinguvälise nõude alustele VÕS § 1043 alusel.⁵² Samas aga lepinguliste suhete puhul saab deliktiõiguslikele sätetele tugineda, kui tekkinud kahju ärahoimine ei olnud rikutud lepingulise kohustuse eesmärgiks (VÕS § 1044 lg 2) ning kui lepingu rikkumise tagajärjeks oli isiku surma põhjustamine või talle kehavigastuse või tervisekahjustuse põhjustamine (VÕS § 1044 lg 3).

Analüüsitavatest lahenditest on hinnatud nõudeid mõlemal juhul. Näiteks Riigikohus hindas nõude alusena üksnes deliktiõiguse kahju hüvitamise sätteid, kuna hageja avaldas kohtuistungil sõnaselgelt, et tugineb nõude alusena deliktiõiguse sätetele ega soovi tugineda võimalikule lepingurikkumisele.⁵³ Ringkonnakohus aga lahendas hagi tuginedes

⁴⁸ P. Varul jt. Võlaõigusseadus I. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2006. – lk 435.

⁴⁹ I. Kull jt. Võlaõigus I. Üldosa. Tallinn: Juura 2004, lk 260.

⁵⁰ I. Kull jt (viide 49), lk 260.

⁵¹ P. Varul jt. (viide 48), § 127, komm 4.5.

⁵² VÕS § 1043 on põhiliseks alusnormiks deliktalise vastuste korral, mis sätestab, et teisele isikule õigusvastaselt kahju tekitanud isik peab kahju hüvitama, kui ta on kahju tekitamises süüdi või vastutab kahju tekitamise eest vastavalt seadusele.

⁵³ RKTko 25.10.2017, 2-15-12837, p 3.

lepingulistele kahjuhüvitamise nõuete sätetele.⁵⁴ Ringkonnakohtu tsiviilasjas selgitas aga hageja, et ta nõuab kahju hüvitamist kahju õigusvastase tekitamise sätete järgi, kuid möönas, et kui see ei taga lagi rahuldamist, siis tuleb nõue lahendada lepingurikkumist reguleerivate sätete järgi.⁵⁵ Tsiviilasjas nr 2-12-28705 palus aga hageja, et vaidlus lahendataks lepingu-, mitte deliktiõiguse alusel.⁵⁶

Autor leiab, et seega on tööõnnetuse tõttu kahju saanud isikul võimalus valida omale sobiv nõude alus, sh saab ta hinnata, milline on talle soodsam. Samas on aga Riigikohus⁵⁷ selgitanud, et kohtu ülesanne on esiletoodud asjaoludest lähtudes kontrollida haginõuet mõlemal õiguslikul alusel, v.a siis, kui ühel alusel saab nõude täielikult rahuldada. Analüüsitavates kohtulahendites esitati varalise kahjuhüvitamise nõuded peamiselt VÕS § 1043 alusel.

VÕS § 130 lg 1 reguleerib kahju hüvitamist tervise kahjustamise või kehavigastuse tekitamise korral ning võlaõigusseaduse kommentaari kohaselt on tervisekahjustuseks isiku kehalise või vaimse heaolu seisundi rikkumine, milleks võib-olla inimese normaalsesse kehalistesse, vaimsetesse aga ka hingelistesse eluprotsessidesse sekkumine, mille tekib inimesel kehaline või heaoluseisundi häiritus (sh psüühikahäire, unehäire, stress vms). Kehavigastustega on aga tegemist olukorras, kui füüsiliste mõjutustega rikutakse isiku kehalist terviklikkust, näiteks vigastatakse kätt või jalga vms.⁵⁸

Tervisekahjustuse definitsiooni annab ka Vabariigi Valitsuse määrus⁵⁹, mille kohaselt on tervisekahjustus organismi elundite ja kudede anotoomilise terviklikkuse või nende füsioloogiliste funktsioonide häire, samuti haigus või muu patoloogiline seisund, mis tekib mehaanilise, füüsikalise, keemilise, bioloogilise, psüühilise või muu teguri toimele. Eluohtlik tervisekahjustus on aga olukord, mis ohustab kannatanu elu tervisekahjustuse tekitamise ajal või selle järel, olenemata arstiabi osutamisest, haiguse kulust ja lõpptulemuses. Riigikohus⁶⁰ on aga leidnud, et valu määratluse leiame siiski läbi kohtupraktika ning selle all peetakse silmas organismi kaitsefunktsiooni, mis on käsitatav kudede tegeliku või

---

⁵⁴ TlnRnKo 13.03.2014, 2-11-52651.

⁵⁵ TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114, p 28.

⁵⁶ TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705, p 3.

⁵⁷ RKTko 20.04.2016, 3-2-1-15-16, p 24.

⁵⁸ P. Varul jt. (viide 48). § 129, komm 4.2.1.

⁵⁹ Tervisekahjustuse kohtuarstliku tuvastamise kord. - RT I, 29.12.2014, 12.

⁶⁰ RKKKo 12.11.2019, 1-18-7833, p 21.

potentsiaalse kahjustamise või ülekoormatusega kaasneda võiva ebameeldiva aistingu ja tundeelamusena, mille ülesandeks on motiveerida ohtlikku olukorda lõpetama või vältima.

Kuigi tervisekahjustuse ja kehavigastuse definitsioonis on erinevusi, ei oma tervisekahjustuse ja kehavigastuse mõiste eristamine sisulist tähendust võlaõigusseaduse kontekstist ning õiguslike tagajärgede regulatsioon peaks olema identne.⁶¹ Eeltoodu tähendab muuhulgas, et tööõnnetustega seotud tervisekahjustamise või kehavigastuse tekitamise korral peavad õiguslikud tagajärjed olema samad, mis muude tervisekahjustuste ja kehavigastuste korral.

2.1.1. Ravikulud ning töövõimetusel tekkinud kulud

Tööõnnetuse tagajärjel tekkinud kulud on eelkõige kannatanu tegelikud ravikulud (kulud ravimitele, arsti visiiditasude kulud jms). Samuti saab kannatanu ise endale valida ka sobiva raviasutuse. Kui kannatanu on valinud odavama raviasutuse asemel kallima, ei anna see reeglina alust kahjuhüvitamise vähendamiseks.⁶² Kui kannatanu valib aga raviasutuse väljaspool Eestit, peab see olema põhjendatud kaalukate argumentidega. See annab aga aluse üksnes ravikulude vähendamiseks summas, millised kulud oleks kannatanul olnud Eestis, kuid see ei anna alust kahjutasu mitte väljamõistmiseks.⁶³

Tööõnnetuse tõttu kahju saanud isikul on võimalik nõuda ka vajaduste suurenemisest tekkinud kulutusi, mis võivad olla seotud kõikvõimalike meditsiinilistele abivahendite soetamisega, nagu prillid, proteesid, ratastool, kargud jms.⁶⁴

Kui on toimunud tööõnnetus, võib kannatanul olenevalt õnnetuse raskusest tekkida kas osaline või täielik töövõimetus ning tal jääb saamata tulu, mida ta oleks tõenäoliselt saanud, kui kahju hüvitamise aluseks olevat asjaolu ei esineks.⁶⁵ Kohus peab sellisel juhul hindama, kuidas teha hüvitise suurus kindlaks, st kas kohus lähtub kannatanu eelnenud töötasule või lähtub eeldatavale töötasule.⁶⁶

---

⁶¹ P. Varul jt. (viide 48). § 129, komm 4.2.

⁶² RKTko 20.12.2017, 2-15-10683.

⁶³ TrtRnKo 14.03.2011, 2-07-41874.

⁶⁴ TlnRnKo 10.01.2014, 2-09-67846.

⁶⁵ RKTko 06.06.2018, 2-16-9313 p 22.

⁶⁶ RKTko 16.06.2021, 2-17-19464, p 13.

Eelnimetatud kulud tuleb kahju hüvitamise kohustuse olemasolul VÕS § 130 alusel kahjustatud isikule ka hüvitada ning VÕS § 136 lg 2 kohaselt tuleb kahju hüvitada perioodiliste rahaliste maksetena, v.a olukorras, kus kahju iseloomu arvestades on mõistlik hüvitis ühekordse maksena väljamaksta.⁶⁷ Kui aja jooksul varaline kahju suureneb (nt kui kannatanu tervis halveneb ning ta peab seetõttu tegema uusi kulutusi ravimitele või meditsiinitarvikutele), võib kannatanu esitada täiendava kahju hüvitamise hagi, seda isegi juhul, kui varem on tehtud kohtulahend, kus juba kulud on väljamõistetud.⁶⁸

2.1.2. Otsese varalise kahju tõendamine ja hüvitamine

Analüüsitava perioodil mõisteti otsene varaline kahju välja ühteistkümnes (11) tsiviilasjas.⁶⁹ Rahalised hüvitised jäid vahemikku summas 10.60 eurot kuni 65 661.04 eurot.

Otsene varaline kahju VÕS § 128 lg 3 kohaselt on:

- kaotsiläinud või hävinud vara väärtuse või vara halvenemisest tekkinud väärtuse vähenemine, kusjuures selline olukord võib tekkida ka tulevikus;
- kahju tekitamisega seoses kantud või tulevikus kantavad mõistlikud kulud, sealhulgas mõistlikud kulud kahju ärahoidmiseks või vähendamiseks ja hüvitise saamiseks, muu hulgas kahju kindlaks tegemiseks ja kahju hüvitamisega seotud nõuete esitamiseks.

Otseseks varaliseks kahjuks võivad olla ka õigusabikulud⁷⁰, kulud käsimüügi ravimitele⁷¹ või näiteks purunenud telefonikaas⁷².

Autori hinnangul on tööõnnetuse toimumise tagajärjel alati olemas eeldused otsese varalise kahjuhüvitamise nõudeks – kulud ravimitele, meditsiinitarvikutele, visiiditasudele vms

⁶⁷ RKTko 06.11.2014, 3-2-1-106-14, p 10.

⁶⁸ RKTko 16.06.2021, 2-17-19464.

⁶⁹ TrtRnKo 04.03.2013, 2-11-55351; TrtRnKo 14.03.2011, 2-07-41874; TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229; RKTko 16.06.2021, 2-17-19464; TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114; TrtRnKo 14.11.2018, 2-16-13307; TrtRnKo 28.05.2018, 2-16-5143; RKTko 25.10.2017, 2-15-12837; TlnRnKo 07.10.2016, 2-13-58393; PMKo 21.11.2012, 2-12-31269; HMKo 15.12.2009, 2-09-67846.

⁷⁰ RKTko 10.04.2013, 3-2-1-21-13.

⁷¹ TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229.

⁷² TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114.

kulud, kuid nimetatud õigust on analüüsitavates kohtulahendites kasutatud vaid üheteistkümmel (11) juhul.

Kõige suurem otsese varalise kahju hüvitis mõisteti välja tsiviilasjas nr 2-07-41874⁷³, summas 65 661.04 eurot, mis oli mõeldud käeproteesiks. Kohtuotsuse kohaselt kaotas hageja seoses toimunud tööõnnetusega oma parema käe, kui täitis tööülesandeid puumasinal töötades. Eestis aga selliseid proteese ei valmistata, kuid nimetatud proteesi valmistab Saksamaa firma Otto Bock HealthCare GMBH. Meditsiinilises ekspertiisis leidiski tõendamist, et Eestis sobilikku müoelektrilist käeproteesi ei toodeta, kuid nimetatud käeproteesi kandmine on aga hagejale näidustatud ja taastaks mõningaid käelisi funktsioone ning aitaks seeläbi parandada isiku võimalust tulla iseseisvalt toime igapäevaste tegevustega ning parandaks seeläbi isiku emotsionaalset seisundit.

Tuginedes meditsiinilise ekspertiisi hinnangutele, leidis Ringkonnakohus, et olid piisavalt kaalukad ja põhjendatud argumendid raviasutuse valimisega väljaspool Eestit. Kohtuotsusest aga ei nähtu, et hageja oleks esitanud muid varalise kahju nõudeid seoses tööõnnetusega (kulud ravimitele, sõidukulud välismaale jms). Kohus kaalus üksnes asjaolu, kas raviasutuse valimine väljaspool Eestit on põhjendatud. Nimetatud tsiviilasjas mõisteti hageja kasuks välja ka mittevaraline kahju, summas 15 319.24 eurot. Kohtuotsusest nähtub et nimetatud hüvitis oli mõeldud hingeliste üleelamiste eest, st see ei hõlmanud kuidagi varalise kahjuga seotud kulusid.

Valdavalt esitataksegi otsese varalise kahju hüvitamiseks nõudeid, mis on seotud kulutustega ravimitele, arsti vastuvõtu ja visiiditasu kuludega, ravi eesmärgil transpordiga seotud kuludega, taastusravi kuludega ning kuludega meditsiinitarvikutele ja muudele meditsiinilistele abivahenditele.⁷⁴ Ühes kohtuasjas mõistis kohus välja ka hüvitise purunenud prillide ja telefoniümbrise eest.⁷⁵

---

⁷³ TrtRnKo 14.03.2011, 2-07-41874.

⁷⁴ TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229; RKTko 25.10.2017, 2-15-12837; TlnRnKo 29.10.2014, 2-11-52651; TlnRnKo 10.04.2014, 2-09-67846; TrtRnKo 04.03.2013, 2-11-55351; RKTko 07.12.2011, 3-2-1-117-11; PMKo 31.10.2011, 2-09-61581; TartRnKo 01.06.2009, 2-04-1248; RKTko 29.04.2015, 3-2-1-17-15; TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114.

⁷⁵ TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114.

Samuti on hüvitisi välja mõistetud ka tuleviku eest, kuna leidis tõendamist, et hageja vajab meditsiinitarvikuid/vahendeid ka tulevikus.⁷⁶ Näiteks on Maakohus⁷⁷ leidnud, arvestades hageja rehabilitatsiooniplaani ja kohtule esitatud tõendeid, et on põhjendatud hageja kasuks kostjalt välja mõista lisaks kohtu siseveendumuse kohaselt tuleviku eeldatavate kulude katteks igakuiselt 200 eurot.

Sealhulgas saab kannatanu nõuda ravikulude hüvitamist ka siis, kui ta ei ole neid kulusid ise veel kandnud. Riigikohus on leinud, et vastasel korral võiks tekkida vastuvõetamatu olukord, kus kannatanu ei saaks nõuda talle tekitatud kahju hüvitamist ainuüksi põhjusel, et tal endal pole piisavalt raha, et tervise taastamiseks vajalikud kulud esmalt ise kanda.⁷⁸ Oma kulusid tõendatakse peamiselt kuludokumentidega, sh esitatakse tööõnnetuse raport, tööõnnetuse uurimiskokkuvõte, vajadusel sotsiaalkindlustusameti poolt väljastatud otsus töövõimetuse tuvastamise kohta, tööõnnetuse ülevaatus protokoll, tunnistajate ütlused, ekspertiisiakt, arsti poolt väljastatud rehabilitatsiooniplaan jms.

Autori tähelepanu aga pälvib Ringkonnakohtu otsus⁷⁹, kus kohtule oli vaid esitatud ravimite nimekiri (kopsu veresoonte vererõhu ravi, silmatilgad, astma ravi kui ka kaasuva depressiooni ravimeid), kannatanu e-tervise andmed ning tema enda ütlused, mille kohaselt pidi ta ostma lisaks ka bussipileti Tartusse, et minna neuroloogi vastuvõtule. Kuigi kannatanu ei esitanud ühtegi kulutuse tšekki, leidis Ringkonnakohus, et ei ole alust arvata, et tegemist oleks asjakohatute kulutustega ning samuti pidas kohus tõendatuks kannatanu bussisõidu Tartusse, ilma ostetud piletita. Samas jäi aga teises kohtuasjas Maakohtu⁸⁰ poolt kahjuhüvitis välja mõistmata, kuna tegemist oli puuduliku dokumentatsiooniga, st hagejal puudus meditsiini vahendi ostu sooritamise kohta dokument.

Olukorras, kus kostja on varalise kahju Tsiviilkohtumenetluse seadistiku⁸¹ (edaspidi TsMS § 231 lg 2) järgi omaks võtnud, hageja tõendeid aga esitama ei pea.⁸²

---

⁷⁶ PMKo 21.11.2012, 2-12-31269; TlnRnKo 10.04.2014, 2-09-67846;

⁷⁷ HMKo 15.12.2009, 2-09-67846.

⁷⁸ RKTko 25.10.2017, 2-15-12837 p 11.3; RKKKo 25.03.2013, 3-1-1-31-13 p 11.

⁷⁹ TrtRnKo 08.05.2020, 1-17-7802.

⁸⁰ VMKo 11.04.2011, 2-10-17779.

⁸¹ Tsiviilkohtumenetluse seadustik¹ – RT I, 22.03.2024, 7.

⁸² TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114.

Hagi aga on jäetud rahuldamata lisakulutuste eest summas 2000 eurot, mis oli mõeldud hagejale uue arvuti ostuks ning transpordi kulude katteks. Kohus leidis, et on tõendamata hageja sülearvuti vajadus ning auto igapäevase kasutamisega tekkivad kulud on seotud tööõnnetuse tõttu tekkinud kehavigastusega.

Kohus muuhulgas leidis, et vande all antud ütluste kohaselt hageja käis enne tööõnnetust tööl nii jalgsi kui ka autoga. Nüüd teeb hageja kõik sõidud aga autoga – sh käib poes, taastusravis, maal, tuttavate juures. Kohus möönas, et tulenevalt hageja enda seletustest, käib ta taastusravis vastavalt vajadusele, varem käis üle nädala korra ning arsti juures käib kord kuus või vastavalt vajadusele. Hageja enda sõnul ei ole ühistranspordi kasutamine välistatud, juhul kui ta saab istuda. Eeltoodust tulenevalt kohus leidiski, et lisakulud transpordile on tõendamata.

Samuti leidis kohus, et on ka tõendamata, et hageja sülearvuti vajadus on seotud kehavigastuse ja hageja puudega. Hageja saab liikuda ja ta käis ka osalise tööajaga tööl, mistõttu ei saa nõustuda hageja väitega, et ta on abitus seisundis ning saab informatsiooni üksnes internetist. Kohus muuhulgas märkis, et eluliselt on usutavam, et hagejale soovitavad taastusravi ja füsioteraapiat tema raviga tegelevad arstid, mitte aga internetist leitavad soovitused.⁸³

Eeltoodule tuginedes leiab autor, et valdavalt ei ole kohtutel otsese varalise kahju puhul esinenud erinevaid arusaamasid ja seisukohti ning kulud, mis on tõendatud, sh põhjuslikus seoses toimunud tööõnnetusega, kohtute poolt ka välja mõistetakse. Küll aga on näha ühel juhul kohtu poolt hagejale pakutud erikaitset olukorras, kus hageja ei esitanud ühtegi tõendit ning kohus pidas tõendatuks vaid kannatanu enda ütlusi.

---

⁸³ TlnRnKo 06.12.2016, 2-15-12229.

2.1.3. Saamata jäänud tulu tõendamine ja hüvitamine

Tööõnnetuse tõttu saamata jäänud töötasu mõisteti välja kahekümne seitsmes (27) tsiviilasjas.⁸⁴ Hüvitiste suurused jäi vahemikku summas 2562 eurot kuni 40 221.65 eurot.

Igakused hüvitised perioodiliste maksetena mõisteti välja kahekümne kuues (26) tsiviilasjas.⁸⁵ Hüvitiste suurused jäi vahemikku summas 31.98 eurot kuni 796.04 eurot kuus. Saamata jäänud tulu all määratleb võlaõigusseadus § 128 lg 4, mida isik oleks vastavalt asjaoludele, eelkõige tema poolt tehtud ettevalmistuste tõttu, tõenäoliselt saanud, kui kahju hüvitamise aluseks olevat asjaolu ei oleks esinenud. Selleks võib-olla ka tulu saamise võimaluse kaotamine⁸⁶, saamata jäänud töötasus või selle osa, mille töötaja kaotas oma töövõime kaotuse tõttu.⁸⁷ Nagu eelnevalt sai analüüsitud, tuleb eelduslikult kahju hüvitada perioodiliste rahaliste maksetena⁸⁸ ning hüvitada tuleb nii sissetuleku vähenemine kui ka tervisekahjustusest tingitud lisakulutused (so vajaduste suurenemine).⁸⁹

Hüvitist saab ka indekseerida sellise indeksiga, mis kajastab kahjustatud isiku kaotatud sissetuleku võimalikku muutumist ajas. Selliseks indeksiks võib olla pensioniindeks⁹⁰, tarbijahinnaindeks⁹¹ vms. Kahjuhüvitamise indekseerimata jätmine on aga põhjendamatu, sest tegu on perioodilise hüvitisega ning kahju suurus võib ajas muutuda.⁹² Samas aga ei

⁸⁴ TrtRnKo 15.09.2021, 2-17-19464; TrtRnKo 28.05.2018, 2-16-5143; TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229; TrtRnKo 07.10.2016, 2-13-58393; TrtRnKo 22.02.2016, 2-14-63103; TlnRnKo 05.08.2015, 2-14-1706; RKTko 29.04.2015, 3-2-1-1715; TlnRnKo 18.11.2014, 2-11-52651; TrtRnKo 09.06.2014, 2-13-12687; TlnRnKo 10.01.2014, 2-09-67846; TrtRnKo 27.03.2014, 2-11-28562; TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705; TlnRnKo 06.12.2016, 2-15-12229; TlnRnKo 04.04.2013, 2-11-8032; TrtRnKo 12.10.2012, 2-10-20134; TrtRnKo 04.10.2012, 2-11-17950; TMKo 05.03.2012, 2-11-17518; RKTko 07.12.2011, 3-2-1-117-11; TrtRnKo 18.11.2011, 2-10-3963; TrtRnKo 02.05.2011, 2-09-12268; VMKo 11-04-2011, 2-10-17779; TrtRnKo 15.11.2010, 2-09-21008; TrtRnKo 26.04.2012, 2-10-7714; TlnRnKo 23.02.2010, 2-07-30553; TrtRnKo 01.06.2009, 2-04-1248; VMKo 19.11.2008, 2-05-19976; VMKo 14.10.2008, 2-07-2339.

⁸⁵ TrtRnKo 15.09.2021, 2-17-19464; TrtRnKo 14.11.2018, 2-16-13307; TrtRnKo 28.05.2018, 2-16-5143; TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229; TrtRnKo 07.10.2016, 2-13-58393; TrtRnKo 22.02.2016, 2-14-63103; HMK 23.11.2015, 2-15-4653; TlkRnKo 05.08.2015, 2-14-1706; RKTko 29.04.2015, 3-2-1-1715; TlnRnKo 18.11.2014, 2-11-52651; TrtRnKo 13.10.2014, 2-12-55750; TlnRnKo 10.01.2014, 2-09-67846; TrtRnKo 27.03.2014, 2-11-28562; TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705; RKTko 20.12.2017, 2-15-10683; TrtRnKo 09.06.2014, 2-13-12687; TlnRnKo 06.12.2016, 2-15-12229; TlnRnKo 04.04.2013, 2-11-8032; RKTko 25.10.2017, 2-15-12837; TrtRnKo 12.10.2012, 2-10-20134; TrtRnKo 04.10.2012, 2-11-17950; TMK 05.03.2012, 2-11-17518; RKTko 07.12.2011, 3-2-1-117-11; PMK 31.10.2011, 2-09-61581; TrtRnKo 01.06.2009, 2-04-1248; VMKo 19.11.2008, 2-05-19976.

⁸⁶ RKTko 06.06.2018, 2-16-9313 p 22.

⁸⁷ RKTko 20.12.2017, 2-15-10683 p 18.1; RKTko 02.12.2015, 3-2-1-132-15, p 11.

⁸⁸ RKTko 06.06.2018, 2-16-9313 p 22; RKTko 25.10.2017, 2-15-12837 p 11.1.

⁸⁹ RKTko 25.10.2017, 2-15-12837 p 6; TlnRnKo 10.01.2014, 2-09-67846 p 13.

⁹⁰ TlnRnKo 06.12.2016, 2-15-12229.

⁹¹ TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229.

⁹² TrtRnKo 14.11.2018, 2-16-13307 p 22.

või indekseerimise tulemusel hüvitise aluseks võetav kannatanu keskmine töötasu olla suurem, kui ta oleks tervisekahjustuseta teeninud.⁹³

Kohtul tuleb tööõnnetusega seotud kahju hüvitise arvutamisel ja väljamõistmisel hinnata, millised asjaolud ja tõendid võimaldavad kõige täpsemini prognoosida kannatanu sissetulekut – st mida ta oleks saanud ilma kahju saamata.⁹⁴ Peamiselt lähtutakse hüvitiste suuruse arvutamisel hageja kaheteistkümne (12) kuu keskmisest palgast enne tööõnnetust ning hageja töövõimetuse suurusest,⁹⁵ millest vajadusel arvatakse maha hagejale makstav muu tulu, nt töövõimetuspension, töövõimetushüvitis, sotsiaaltoetus vms. Kusjuures igakuuline hüvitis võib kuuluda ka ümberarvestamisele, kui töövõimekaotuse protsent muutub. Välja mõistetakse hüvitisi kindlateks perioodideks, kuid on ka kohtuotsuseid, kus hüvitis tuleb hagejale maksta kuni pensioni või surmani.⁹⁶

Alati aga ei pruugi tööõnnetusele eelnenud kaheteistkümne (12) kalendrikuu alusel hüvitise arvutamine täita VÕS § 127 lg-s 1 ja §-s 130 sätestatud kahju hüvitamise eesmärki. Sellised olukorrad võivad olla näiteks siis, kui kahju tekkimisele vahetult eelnenud kuul oli isiku sissetulek märkimisväärselt suurem, kui mitu kuud varem või kui isik ei olegi varem sissetulekut saanud. Seetõttu tuleb kohtul hüvitise arvutamisel ja väljamõistmisel kooskõlas VÕS §-des 127 ja 130 sätestatuga hinnata, millised asjaolud ja tõendid võimaldavad kannatanu sissetulekut, mida ta oleks saanud ilma kahju saamata, kõige täpsemini prognoosida.⁹⁷ Olenevalt asjaoludest on kohtul võimalik teha makstava hüvitise suurus kindlaks kas kahju tekkimisele eelnenud sissetuleku või üksnes eeldatava sissetuleku järgi tulevikus.⁹⁸

Kõige suurem ühekordne hüvitis saamata jäänud tulu eest (06.05.2015-25.01.2018) mõisteti välja tsiviilasjas nr 2-17-19464⁹⁹, summas 40 221.65 eurot ning kohus võttis hüvitise arvutamisel aluseks hagejale töölepingu alusel makstud töötasu keskmist suurust. Kohtuotsusest ei nähtu, millist perioodi kohus keskmise töötasu suuruse arvutamisel arvestas. Lisaks mõistis Ringkonnakohus hagejale välja ka igakuise hüvitise (töölepingu

---

⁹³ RKTko 20.04.2016, 3-2-1-15-16, p 38.

⁹⁴ RKTko 16.06.2021, 2-17-19464 p 13.

⁹⁵ TlnRnKo 18.11.2014, 2-11-52651; TlnRnKo 17.05.2017, 2-13-13229.

⁹⁶ TlnRnKo 05.08.2015, 2-14-1706;

⁹⁷ RKTko 29.04.2015, 3-2-1-17-15, p 15.

⁹⁸ RKTko 16.06.2021, 2-17-19464, p 13.

⁹⁹ TrtRnKo 15.09.2021, 2-17-19464.

ülesütlemisele järgneva aja eest), võttes hüvitamise suuruse arvutamisel aluseks samal erialal makstava keskmise töötasu, mille arvutamine peab toimuma järgmise valemi alusel: igakuise hüvise arvutamiseks korrutatakse tegevusala „Eriehitustööd“ riiklik statistiline keskmine kuutöötasu (praegu 1984 eurot) hagejal diagnoositud töövõimetusmääraga (praegu 70%), millest arvatakse maha hagejale makstav töövõimetuspension ja hageja juurdeteenitud töötasu (bruto) osa, milles see ületab hageja töövõimele (praegu 70%) vastavat tegevusala „Eriehitustööd“ riiklikku statistilist keskmist kuutöötasu.

Eeltoodud kohtuasjas Maakohus¹⁰⁰ rahuldab hagi osaliselt, jättes varalise kahjuhüvitise nõude rahuldamata, kuid rahuldab mittevaralise kahjuhüvitamise nõude. Maakohus muuhulgas leidis, et kuna hageja keeldus kostja poolt pakutud teisest töökohast, ei saa teha järeldusi et hageja on tööõnnetuse tõttu kahju saanud. Ringkonnakohtu tsiviilkolleegium rahuldab hagi ka varalise kahju hüvitises osas, märkides et hageja sissetuleku vähenemise põhjus oli tingitud tööõnnetusest tekkinud tervisekahjustusest ning kostja poolne uue töökoha pakkumine ei oma antud asjas tähtsust.

Nimetatud kohutuasjas oli vaidlus tulevikus makstava hüvitise osas, kuna kostja tugines väitele, et hageja koondati ning seeläbi puuduvad eeldused täiendavatele hüvitistele. Kostja märkis, et hageja ei ole tööd otsinud ning edaspidine tasu ei kuulu kohaldamisele, kuid mõõnas, et kui kohus hagi siiski rahuldab, tuleb kohtuotsuses kindlaks määrata hagejale makstav hüvitise periood, mis ei saa pikem olla pensionieast (hageja oli antud kohtuastme kohtuvaidluse hetkel 61-aastane ja tema pensioniiga pidi saabuma 4 aasta pärast). Riigikohus¹⁰¹ aga märkis, et sissetuleku kaotus võib olla põhjustatud tervisekahjustusest ka juhul, kui kannatanu saab vanaduspensioni. Riigikohus viitas oma otsuses varasemale Riigikohtu tsiviilkolleegiumi otsusele¹⁰².

Hageja esitas kohtule tõendid selle kohta, et ta võttis ennast pärast koondamist töötajana arvele ning osales ka Töötukassa poolt korraldatud koolitustel. Sellega tõendas hageja, et pärast kostjaga töösuhte lõppemist tegi ta endast sõltuva, et uuesti tööle asuda, kuid tööd ta ei leidnud. Töövõimetus hindamiseks oli esitatud ekspertarsti arvamused. Ringkonnakohus pidas nimetatud tõendeid piisavaks ning millest lähtuvalt ka hüvitised määrati, nii saamata jäänud töötasu kui ka tulevikus makstava igakuise hüvitise näol. Seoses koondamisega on

---

¹⁰⁰ VMKo 29.05.2020, 2-17-19464.

¹⁰¹ RKTko 16.06.2021, 2-17-19464.

¹⁰² RKTko 08.09.2003, 3-2-1-87-03, p 10.

Riigikohus¹⁰³ juba varasemas praktikas leidnud, et vaatamata sellele, et hageja jäi tööst ilma koondamise, mitte aga tervisekahjustuse tõttu, ei leia ta eelduslikult samaväärset tööd seetõttu, et tema töövõime pole enam endine.

Keskmist töötasu arvestades on väljamõistetud saamata jäänud tulu ka viiekümne kolme (53) kuu eest, summas 23 216.35 eurot, tsiviilasjas nr 2-09-67846.¹⁰⁴ Hageja sõnul tema saamata jäänud tulu tulevikus suureneb 438.05 eurot igal kuul ning ta palus lisaks sellele kostjalt välja mõista ka tulevikus tekkivate eeldatavate kulude katteks hüvitise kohtu siseveendumusel. Ringkonnakohus rahuldab hagi ja mõistis kostjalt hageja kasuks välja tulevikus saamata jäänud tulu igakuiselt 438,05 eurot kuni asjaolude muutumiseni, samuti tulevikus tekkivate kulude hüvitamiseks perioodiliste kolmekuiste (3) ettemaksetena 259,35 eurot ning eeldatavate kulutuste katteks igakuiselt 200 eurot.

Kolme aasta (3) saamata jäänud töötasu mõisteti välja ka tsiviilasjas nr 2-11-52651¹⁰⁵ ning arvestuse aluseks võeti hageja viimase kaheteistkümne (12) kuu töötasu enne tööõnnetust, millest maha arvestati töövõimetushüvitis. Lisaks mõistis kohus kostjalt hageja kasuks välja igakuise hüvitisena 547.80 eurot kuni töövõimekaotuse muutumiseni, kusjuures töövõimekaotuse määra muutumisel peab igakuulise hüvitise ümber arvestama, lähtuvalt töövõimekaotuse protsenti.

Sarnane olukord oli ka tsiviilasjas nr 2-16-5143, kuid hüvitisest tuli maha arvata riiklik pension. Ka antud kohtuasjas mõisteti hüvitis välja hagejale kuni töövõimetusprotsendi muutumiseni.¹⁰⁶

Hüvitis on palutud välja mõista ka kuni vajaduse äralangemiseni, sh hageja nõudeks oli et kostja on kohustatud suurendama väljamõistetud igakuist hüvitist igal aastal vastavalt tarbijahinnaindeksi tõusule ja ettevõttes puidupingitöötaja ametikohal töötavate tööliste töötasu tõstmisele.¹⁰⁷

Tsiviilasjas nr 2-14-63103¹⁰⁸ mõisteti kostjalt hageja kasuks välja hüvitis summas 9626.20 eurot ning igakuiselt kuni tuvastatud püsiva töövõime kaotuse lõppemiseni 796,04 eurot

---

¹⁰³ RKTKo 17.12.2008, 3-2-1-114-08, p 13.

¹⁰⁴ TlnRnKo 10.01.2014, 2-09-67846.

¹⁰⁵ TlnRnKo 18.11.2014, 2-11-52651.

¹⁰⁶ TrtRnKo 28.05.2018, 2-16-5143.

¹⁰⁷ TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229.

¹⁰⁸ TrtRnKo 22.02.2016, 2-14-63103.

(bruto) kuus. Kohus märkis, et igakuist hüvitist tuleb indekseerida iga-aastaselt töötajate tegevusalade keskmise eelmise aasta brutopalgaga juurdekasvutempoga, mis avaldatakse Statistikaameti veebilehel.

Kostjalt hageja kasuks kahjuhüvitis summas 123.24 eurot kuus mõisteti välja tsiviilasjas nr 2-16-13307¹⁰⁹, kus kohus ka määras, et kahjuhüvitis 123.24 eurot muutub Statistikaameti avaldatud töötleva tööstuse valdkonna keskmise töötasu muutumisega samas proportsioonis. Kohus märkis, et hüvitise suurus tuleb arvutada järgmise valemi alusel: eelmise perioodi kahjuhüvitis korrutatakse eelmise aasta töötleva tööstuse töötasu muutumise protsendiga ning saadu liidetakse eelmise perioodi kahjuhüvitisele. Kohtuasjas nr 2-15-4653¹¹⁰ aga kohustati kostjat tasuma hagejale igakuiselt hüvitist summas 112.43 eurot kuni hagejale vanaduspensioni määramiseni või hüvitise suurst muutva kohtulahendi jõustumiseni.

Tsiviilasjas nr 2-15-12229 mõisteti kostjalt solidaarselt hageja kasuks osalisest töövõimetusel tekkinud kahju perioodi 26.06.2014 - 31.03.2016 eest summas 6340.25 eurot, lisakulud 141.80 eurot ja alates 01.04.2016 igas kuus hüvitis summas 317.50 eurot kuni töövõimekaotuse 60% või muude maksete tasumise aja ja suuruse määramise aluseks olevate asjaolude muutumiseni.¹¹¹

Eeltoodud kohtuotsustest, kus on määratud hüvitised kuni töövõime muutumiseni, ei nähtu, millise perioodi jooksul tuleb töövõimekaotuse ulatust uuesti kontrollida ning autori hinnangul võib see kaasa tuua uued kohtuvaidlused ning võimalikud kahjuhüvitamise nõuded kostjate poolt.

Esile kerkib tsiviilasi, kus hüvitis on välja mõistetud tagaseljaotsusega.¹¹² Hageja esitas kostja vastu tööõnnetuse tõttu tekkinud kahju hüvitamiseks hagi, kuid kostja kohtuistungile ei ilmunud. Kuna hageja esitas kohtuistungil taotluse hagi tagaseljaotsusega rahuldamiseks esialgselt hagiavalduses esitatud nõude ulatuses ning kohtu hinnangul ei esinenud TsMS § 413 lg 3 punktides 1-3 sätestatud aluseid¹¹³, siis rahuldab Maakohus hagi tagaseljaotsusega,

¹⁰⁹ TrtRnKo 14.11.2018, 2-16-13307.

¹¹⁰ HMK 23.11.2015, 2-15-4653.

¹¹¹ TlnRnKo 06.12.2016, 2-15-12229.

¹¹² TlnRnKo 05.08.2015, 2-14-1706.

¹¹³ TsMS § 413 lg 3 kohaselt ei tee kohus tagaseljaotsust, kui: kohtuistungile ilmumata jäänud kostjat ei kutsutud istungile õigel ajal või kutses ei ole selgitatud istungilt puudumise tagajärgi või kui on eiratud muid

mõistes kostjalt hagejale välja perioodi eest juulist 2011 kuni jaanuarini 2014 kahjuhüvitise summas 1850.88 eurot, viivise summas 196.38 eurot ning perioodilise kahjuhüvitise alates veebruarist 2014 igakuiste maksetena suuruses 57.84 eurot, kuni hageja surmani.

Vajaduse suurenemisest tekkinud kulude hüvitamisel pidas Riigikohus¹¹⁴ hageja poolt esitatud kulude koondtabelisse kantud kulusid põhjendatuks ja vajalikeks ning otseselt seotuks hageja tööõnnetuse tagajärjel saadud vigastustega. Kohus leidis, et vaidluse asjaoludest ning asjas kogutud tõenditest tulenevalt on ilmne, et hageja taastusravi, transpordikulude ja muude lisakulude vajadus on jätkuv ja pidev. Kohus muuhulgas märkis, et kuude kaupa võivad kulud küll erineda, kuid keskmiselt on hageja lisavajaduste kulud 399 eurot kuus. Samuti leidis kohus, et kütusekulu on mõistlik arvestada iga kuu kaupa, kuna transporditeenuse vajadus on pidev ning hagejal ei ole võimalik iga konkreetse sõidu eest eraldi kütusekulu tõendavat dokumenti esitada ja seda ei saa mõistlikult oodata. Nimetatud kohtuasjas kohus selgitas muuhulgas, et kannatanu õigust nõuda hüvitist lisakulude eest ei välista see, kui tööandja tasub kannatanule igakuist hüvitist ja on maksnud ühekordset hüvitist.

Kokkuvõtvalt järeldab autor, et saamata jäänud tulu osas on kohtutel ühtne seisukoht – tööõnnetuse tõttu kahju saanud töötajale hüvitatakse tulu, mida ta oleks tõenäoliselt saanud, kui kahju hüvitamise aluseks ole vaid asjaolusid ei oleks esinenud. Valdavalt esitatakse nõudeid ühekordse hüvitise saamata jäänud töötasu näol (varasema perioodide eest) ning aluseks on võetud töötaja keskmist sissetulekut, sh tööõnnetusele eelnenud kaheteistkümne (12) kuu keskmist palka. Välja mõistetakse ka tulevikus makstavaid hüvitisi, mida on võimalik ka korrigeerida ajaliselt teatud indeksiga (pensioniiindeks, tarbijahinnaindeks vms).

---

istungile kutsumise nõudeid (lg 1); kostja on teatanud kohtule mõjuvast põhjusest kohtuistungile ilmumata jätmiseks ja on seda põhistanud (lg 2); kostja oli nõus asjas kirjaliku menetlusega või asja lahendamisega tema osavõtuta (lg 3).

¹¹⁴ RKTKo 20.12.2017, 2-15-10683.

2.2. Tsviilhagi esitamine kriminaalmenetluses

Kuigi tervisekahjustuse ja kehavigastuse definitsioonis on näha erinevusi, siis karistusseadustik (edaspidi nimetatud KarS)¹¹⁵ ei erista kehavigastuse ja tervisekahjustuse mõistet, kuid teeb vahet tervise kahjustamisel ja valu tekitaval kehalisel väärkohtlemisel (KarS § 121 lg 1). Toimunud tööõnnetuse korral, on kannatanul kriminaalmenetluses õigus vastavalt kriminaalmenetluse seadustikule (edaspidi nimetatud KrMS)¹¹⁶ § 38 esitada läbi uurimisasutuse või prokuratuuri kaudu tsviilhagi. Tambet Graubergi sõnul iseloomustab kriminaalmenetluses tsviilhagi instituuti paindlikkus - kohtupraktikas on kannatanule lubatud kõikvõimalikud tsviilnõuded, mis on suunatud kannatanu rikutud hüveolukorra taastamisele või heastamisele. Küll aga on oluline roll siin kohtutel, kellel lasub selgitamiskohustus.¹¹⁷

Omaselt tsviilkohtumenetlusele, on ka kriminaalasja arutaval kohtul selgituskohustus, kannatanule esitatud tsviilnõuete läbivaatamisel, sh keeruliste nõuete korral tuleb rohkem nõude aluseid põhjendada ja selgitada kohaldatavat õigust. Kohtu roll, kriminaalmenetlustes, kus kannatanud soovivad ise aktiivselt osaleda, on oluliselt suurem. Seadusandja ei ole reguleerinud tsviilhagi läbivaatamist kriminaalmenetluse seadustikus ning võrreldes tsviilasju kriminaalasjadega, on tsviilasjades kohtunikul aktiivsem roll.¹¹⁸

Selgitamiskohustuse küsimus tekib autoril seoses Viru Maakohtu otsusega¹¹⁹, mille kohaselt inimene mõisteti süüdi ettevaatamatusest põhjustatud kaastöötaja surmas. Süüdistuste kohaselt sõitis süüdistatav pärast töö lõpetamist kopplaaduriga otsa teisele allmaatöölisele, kes selle otsasõidu tagajärjel suri saadud vigastustesse. Kohtuotsusest aga ei nähtu, et oleks esitatud tsviilhagi. Samuti ei nähtu, kas hagejale oli antud piisavalt selgitamiskohustusi tsviilhagi esitamise võimaluste kohta.

---

¹¹⁵ Karistusseadustik¹. – RT I, 22.03.2024, 2.

¹¹⁶ Kriminaalmenetluse seadustik¹. - RT I, 22.03.2024, 4.

¹¹⁷ Grauberg, T. Kannatanu võistlevas kohtumenetluses. - Juridica III 2022, lk. 752-760.

¹¹⁸ Grauberg, T. Kannatanu võistlevas kohtumenetluses (viide 116).

¹¹⁹ VMKo 17.05.2021, 1-19-1439.

Samuti jäävad tsiviilhagid läbivaatamata ka õigeksmõistvate kohtuotsuste korral¹²⁰ ning esile kerkib ka veel mitmeid lahendeid, kus on tehtud kostja süüd kinnitav kohtuotsus, kuid millest ei nähtu tsiviilhagi läbivaatamise või läbi vaatamata jätmise otsust.¹²¹

2.2.1. Varalise kahju hüvitamine kehavigastuse või tervisekahjustuse korral kriminaalmenetluses

Analüüsitaval perioodil oli üksteist (11) töönnetusega seotud kriminaalasja, millest vaid kahel (2)¹²² juhul esitati tsiviilhagi ning mis kohtute poolt rahuldati täielikult või osaliselt.

Tsiviilhagid esitati kriminaalasjas nr 1-21-3889¹²³ ning hagiavalduse kohaselt said kaks töötajat eluohtlikke ja raskeid kehavigastusi, kui kukkusid alla 12 meetri kõrgusel asuvast ripptööplatvormilt. Hagejad palusid kohtul kostjalt nende kasuks välja mõista ühele kannatanule varalise kahju hüvitisena otsese varalise kahju katteks 428.93 eurot ja saamata jäänud tulu katteks 210 470 eurot ning teisele kannatanule varalise kahju hüvitisena otsese varalise kahju katteks 200 eurot ning saamata jäänud tulu katteks 5089.96 eurot. Otseseks varaliseks kahjuks oli hagejate poolt ostetud ravimid (mida tõendati kuludokumentidega), kuid ühe hageja erivahendite ostuks tehtud kulutust 147.08 euro ulatuses kohtu poolt välja ei mõistetud, kuna puudus ostu tõendav dokument. Saamata jäänud tulu oli mõlemal kannatanul 3 aasta saamata jäänud töötasu.

Teises kriminaalasjas Ringkonnakohus¹²⁴ aga tühistas Maakohtu otsuse¹²⁵, millega mõisteti süüdistatav õigeks ja jäeti tsiviilhagid läbi vaatamata. Hagiavaldusest nähtuvalt said kolm töötajat tõsiseid kehavigastusi ja raskeid tervisekahjustusi, kui põlevkivituhk sattus nende hingamisteedesse, põhjustades hingamisteede põletuse, kopsupõletiku, hingamisteede söövituse, silma sarv- ja limaskesta söövituse ning mille tulemusena kujunes kahel hagejal välja ka astma. Nimetatud kriminaalasjas esitas vaid üks kannatanu tsiviilhagi varalise kahju eest summas 411.29 eurot, mis oli seotud kulutustega ravimitele (tõenditeks

---

¹²⁰ VMKo 05.11.2020, 1-18-10123; TrtRnKo 20.12.2008, 1-16-9946; TMKo 22-01-2018, 1-15-11003; TrtRnKo 07.03.2019, 1-17-7256.

¹²¹ TlnRnKo 09.11.2011, 1-09-6036; RKKKo 21.09.2009, 3-1-1-60-09; VMKo 17.05.2021, 1-19-1439; TMKo 07.11.2014, 1-14-3331.

¹²² TrtRnKo 14.06.2022, 1-21-3889; TrtRnKo 08.05.2020, 1-17-7802.

¹²³ TrtRnKo 14.06.2022, 1-21-3889.

¹²⁴ TrtRnKo 08.05.2020, 1-17-7802.

¹²⁵ VMKo 14.03.2019, 1-17-7802.

kuludokumentid). Ringkonnakohus rahuldab tsiviilhagi varalise kahju osas täielikult. Nimetatud asjas aga ei ole esitatud saamata jäänud tulu kahjuhüvitamise nõuet, kuigi kannatanud oli pikalt töövõimetus.

2.2.2. Varalise kahju hüvitamine surma põhjustamise korral

Analüüsitaval perioodil oli viis (5)¹²⁶ surmaga lõppenud tööõnnetust, millest vaid kahel (2) juhul esitati tsiviilhagid, kuid tulenevalt õigeksmõistvatest kohtuotsusest, jäeti need läbi vaatamata.

Kuigi isiku silmapilkse surma korral ei teki tal varalist kahju, saaksid nimetatud hüvitist nõuda aga pärijad, nt matusekulud. Kui aga isik ei sure kohe peale õnnetust, tekib tal võimalus nõuda ka varalist kahju. Sellisel juhul kuuluvad hüvitamisele vahepealsed kulud, nagu saamata jäänud tulu, kulud ravimitele jms, kuni tööõnnetuses viga saanud isiku surmani.¹²⁷

Surma hetkeks loetakse ajusurma, st seisundit, kus inimese ajufunktsioonid on lakanud töötamast, pöördumatult. Kliinilise surma korral on lakanud inimesel vaid hingamine ja südamegevust, kuid sellest seisundist on võimalik inimene tagasi elu juurde tuua. Surma põhjustamisega tekitatud varalise kahju hüvitamist reguleerib VÕS § 129, andes täpse sisu võimalike nõuete osas. Deliktilised kahjuhüvitamise nõuded saavad tekkida vaid isikutel, kes on nimetatud VÕS § 129-s (nt matusekulude hüvitamise eest isikule, kes need kandis, isik, kelle suhtes oli surma saanud isikul seadusest tulenev ülalpidamiskohustus jne).¹²⁸ Isiku surma põhjustamisest tuleneva kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb hüvitada surma põhjustamisest tekkinud kulud, milleks on mh matusekulud.¹²⁹ Analüüsitud kohtulahenditest nähtub vaid üks lahend, kus oli esitatud tsiviilhagi seoses surma saanud isiku matuste kuludega.¹³⁰ Tulenevalt õigeksmõistvast kohtuotsusest, jäeti tsiviilhagi aga läbi vaatamata.

---

¹²⁶ VMKo 17.02.2021, 1-19-1439; TMKo 22.01.2018, 1-15-11003; VMKo 05.11.2020, 1-18-10123; TlnRnKo 04.11.2011, 1-10-8604; TlnRnKo 09.11.2011, 1-09-6036;

¹²⁷ P. Varul jt. (viide 48), § 129, komm 4.4.

¹²⁸ P. Varul jt. Võlaõigusseadus IV. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2020. – lk 753, komm 3.2.

¹²⁹ Kivi. T. Matusekulude hüvitamine teise isiku surma põhjustamise korral. – Juridica 2018, lk 384-389.

¹³⁰ TMKo 22.01.2018, 1-15-11003.

Nagu eeltoodust analüüsisist nähtub, tuleb kohtupraktikast pinnale mitmeid lahendeid, kus tehakse õigeksmõistvad kohtuotsused ja tsiviilhagid jäävad seetõttu läbi vaatamata. Kuid nimetatu aga ei välista surma väidetava põhjustaja vastu esitada kahju hüvitamise nõue VÕS §§ 1043, 1045 lg 1 p 1 ja 1050 alusel, isegi, kui väidetav surma põhjustaja mõistetakse kriminaalmenetluses õigeks surma põhjustamises.¹³¹

Autori tähelepanu pälvib kriminaalasi nr 1-16-9946¹³², kus esitati tsiviilhagid tööõnnetuses surma saanud isikute laste ülapidamiseks. Kohtuotsusest nähtub tsiviilhagide sisu, kus paluti tööõnnetuse tõttu elu kaotanud isiku lastele kohtul määrata igakuiste summadena 900 eurot kuni laste täisealiseks saamiseni või kuni nende õpingute lõppemiseni, kuid mitte kauem kui 21- aastaseks saamiseni. Teise kannatanu lastele paluti määrata tsiviilhagina igakuiseks summaks 450 eurot kuni laste täisealiseks saamiseni või kuni nende õpingute lõppemiseni, kuid mitte kauem kui 21- aastaseks saamiseni. Õigeksmõistva kohtuotsuse tõttu aga jäid tsiviilhagid aga läbi vaatamata.

Autori hinnangul võib-olla antud juhul tegemist olukorraga, kus kannatanu õigused ei ole piisavalt kaitstud ja tagatud, st tsiviilkohtumenetluses saaksid nende kahjuhüvitise nõuded ilmselt rahuldatud.

---

¹³¹ P. Varul jt. (viide 48), lk 754, komm 3.3.

¹³² TrtRnKo 20.12.2018, 1-16-9946.

3. TÖÖÕNNETUSTEGA SEOTUD MITTEVARALISE KAHJU HÜVITAMINE

3.1. Mittevaralise kahju hüvitamise üldised põhimõtted

Võlaõigusseaduse järgi hõlmab mittevaraline kahju eelkõige kannatanu kehalist ja hingelist valu ning kannatusi (VÕS § 128 lg 5). Õiguskirjanduses on viidatud, et mittevaraline kahju võib seisneda ka elukvaliteedi kui sellise languses ning kahjustumises.¹³³ Riigikohus on mõõnnud, et mittevaralise kahjuna kuuluvad hüvitamisele ka kahjud, mis on seotud püsiva kehalise terviklikkuse kaotusega, väljanägemise muutusega ja heaolu langusega.¹³⁴ Samas aga ei tähenda igasugune valu või kannatus mittevaralist kahju - valu või kannatus peab esinema teatud intensiivsusega, st rikkumise raskus peab valuraha maksmist õigustama. Üldiselt jääb sellise intensiivsuse hindamine kohtu hinnata.¹³⁵

Kuna füüsilise ja vaimse kannatuste puhul ei ole võimalik neid objektiivselt mõõta ning juhtudel, kui seadus näeb ette mingi õigushüve rikkumise korral mittevaralise kahju hüvitamise, tuleks kannatanul üldreeglina mittevaralise kahju tekkimist eeldada.¹³⁶ Varalise kahju ja mittevaralise kahju diferentseerimine ja piiri tõmbamine nende kahe kahjuliigi vahel on kahjuhüvitamise kohustuse sisu ja piiride jaoks otsustava tähtsusega.¹³⁷ Samas on rõhutatud, et mittevaralise kahju nõuete puhul ei saa tugineda otse põhiseadusele (PS § 25).¹³⁸

Võlaõigusseadus VÕS § 134 lg 2 sätestab üldised kahju tekitaja kohustused hüvitada isikule kehavigastuste või tema tervisekahjustamisega tekitatud mittevaraline kahju ning maksta mõistlik rahasumma. Üldiselt ei pea kehavigastuse ja tervisekahjustuse tekitamise korral mittevaralise kahju hüvitise saamiseks kannatanu tõendama midagi muud peale selle, et kahju tekitaja vastutab talle kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamise eest. Küll aga tuleb kehavigastuse tõsidust arvesse võttes otsustada hüvitise suuruse üle.¹³⁹

¹³³ Principles of European law. Study Group on a European Civil Code. Munich: Sellier 2006, lk 305.

¹³⁴ RKTko 12.12.1996, 3-2-1-111-96.

¹³⁵ Albi, K. jt (viide 49). § 25 komm 13 (21.04.2024).

¹³⁶ P. Varul jt. (viide 48). § 128, komm 4.4.

¹³⁷ Schlechtriem, P. Võlaõigus üldosa. Teine, ümbertõetatud trükk. Tallinn: Juura 1999, lk. 72.

¹³⁸ P. Varul jt. (viide 48). § 128, komm 4.4.

¹³⁹ Vutt M., Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded tsiviil- ja kriminaalasjades esimese ja teise astme kohtutes 2016. Aastal- Kohtupraktika kordusanalüüs. Riigikohtu õigusteabe osakond. Tartu, 2017. – Arvutivõrgus: <https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analysid/2017/Mittevaralise%20kahju%20huvitamise%20tsiviil-%20ja%20kriminaalasjades%202016.pdf>. (09.04.2024).

Lepingulise kohustuse rikkumise korral üldreeglina mittevaralise kahju nõuet esitada ei saa. Erandlikud on olukorrad, kus kohustus oli suunatud mittevaralise huvi järgimisele ning sõltuvalt lepingu sõlmimise või kohustuse rikkumise asjaoludest sai võlgnik aru, või pidi aru saama, et kohustuse rikkumine võib põhjustada mittevaralist kahju. Kahjustatud isik peab tõendama nii seda, et kohustus oli suunatud mittevaralise huvi järgimisele, kui ka seda, et sõltuvalt lepingu sõlmimise või kohustuse rikkumise asjaoludest, sai võlgnik aru või pidi aru saama, et kohustuse rikkumine võib põhjustada mittevaralise kahju.¹⁴⁰

Kusjuures mittevaralise kahju hüvitamine ei oma ainult hüvitamisfunktsiooni, mittevaraline kahju selles tähenduses väljendab ka ühiskonna hukkamõistu rikkuja õigusvastasele teole.¹⁴¹ Sellega võlaõigusseadus (VÕS § 134) sätestabki, millal tekib isikul, kes on saanud mittevaralise kahju, õigus nõuda sellise kahju hüvitamist. Kannatanu peab üldreeglina tõendama üksnes õigushüve rikkumist kahju tekitaja poolt, mitte aga mittevaralise kahju tekkimist ja selle suurust.¹⁴² Vastupidiselt aga kahju hüvitamise nõude tekkimise täiendavate eelduste korral (nt erandlike asjade olemasolu VÕS § 134 lg 3¹⁴³ ja lg 4¹⁴⁴ järgi), peab nimetatud eelduste olemasolu tõendama aga kahjustatud isik.

3.1.1. Hüvitise suuruse hindamise üldised kriteeriumid

Kohtul on vaja, toimunud tööõnnetuse järgselt deliktiõiguslikult hinnata seda, kas ja kui intensiivselt valu tekitava kehalise väärkohtlemisega kannatanu kehalist terviklikkust rünnati ning tema tervislikku seisundit mõjutati. Isikukahju kohta sõltub igal üksikjuhul konkreetsetest teo toimepanemise asjaoludest ning seda tuleb kohtul faktiliste asjaolude põhjal tuvastada. Igasugune valu tekitav kehaline väärkohtlemine kujutab endast aga potentsiaalselt sellist tegu, millega võib tekitada kannatanule olulisi negatiivseid tagajärgi ja mis võivad olla aluseks kahju hüvitamisele (VÕS § 1045 lg 1 p 2 alusel), hõlmates endas

---

¹⁴⁰ Vutt M., Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded tsiviil- ja kriminaalasjades esimese ja teise astme kohtutes 2016. Aastal- Kohtupraktika kordusanalüüs. Riigikohtu õigusteabe osakond. Tartu, 2017. – Arvutivõrgus: <https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyytid/2017/Mittevaralise%20kahju%20huvitamise%20tsiviil-%20ja%20kriminaalasjades%202016.pdf>. (09.04.2024).

¹⁴¹ RKTko 17.10.2001, 3-2-1-105-01, p IV.

¹⁴² RKTko 09.04.2008, 3-2-1-19-08, p 13.

¹⁴³ Isiku surma põhjustamise või talle raske kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamisega tekitatud kahju hüvitamise kohustuse korral võivad ka surmasaanu või kahjustatud isiku lähedased isikud nõuda mittevaralise kahju hüvitist, kui hüvitise maksmist õigustavad erandlikud asjaolud.

¹⁴⁴ Asja hävimise või kaotsimineku korral on isikul erandlikke asjaolusid arvestades lisaks varalise kahju hüvitisele õigus nõuda ka mõistlikku rahasummat mittevaralise kahju hüvitisena, kui kahjustatud isikul on hävinud või kaotsiläinud asja suhtes eriline huvi, arvestamata asja kasulikkust, eelkõige isiklike põhjuste tõttu.

mittevaralise kahju hüvitamist.¹⁴⁵ Suurema hüvitise saamisel peab aga lisaks kehavigastusele või tervisekahjustusele ja nende raskusele kahjustatud isik tõendama suurema rahalise hüvitise saamiseks muid negatiivseid mittevaralisi tagajärgi, mis tekkisid seoses kehavigastusega.¹⁴⁶

Seega rahaliselt hüvitamisele kuuluva mittevaralise kahju suuruse otsustab kohus diskretsiooni alusel ning kannatanul on õigus nõuda, et õiglase hüvitise määrab kohus enda äranägemisel.¹⁴⁷ Samas ei välista see kannatanul endal esitada tema enda jaoks õiglast summat mittevaralise kahju eest ning sellisel juhul kohus otsustab, kas nimetatud summa on ka õiglane.¹⁴⁸ Niisis on hagejal võimalus nõuda kohtu poolt kindlaks määratud hüvitist või jätta hagi hüvitise suurus lisamata ning nõuda hüvitist kohtu hinnangul vastavalt TsMS §-le 366.¹⁴⁹

Nagu eelnevalt sai analüüsitud, ei pea mittevaralise kahju hüvitamise nõudes hageja tõendama kahju olemasolu, kuid peab siiski kahju asjaolusid (väljendumist) põhjendama ja selgitama temal tekkinud negatiivse tagajärje seondumist kostja õigusvastase käitumisega.¹⁵⁰

Kuigi seaduse kohaselt on kohtul diskretsiooniõigus, analüüsib autor, kuidas hinnatakse inimese kannatusi ja valu, mida ei ole võimalik mõõta ning mis on oma olemuselt abstraktsed. Kahju nõue ei tohi aga jääda rahuldamata olukorras, kus kahju suurust ei ole võimalik tõendada.¹⁵¹ Niisiis peab kohus arvestama kahju rahalise hüvitise suuruse määramisel hageja kehavigastuste/tervisekahjustuste raskust, nendega kaasnenud negatiivseid mittevaralisi tagajärgi, rikkumise laadi ja raskust, rikkuja süüd ning sh poolte majanduslikku olukorda.¹⁵²

Kohtul on ka õigus kahjuhüvitise suuruse üle otsutamine edasi lükata olukorras, kus on kahju tekkimine kindlaks tehtud tulevikus, kuid kahju suurust ei ole võimalik kindlaks teha.

---

¹⁴⁵ RKKKo 12.11.2019, 1-18-7833, p 24.

¹⁴⁶ TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705, p 3.

¹⁴⁷ RKTko 09.04.2008, 3-2-1-19-08, p 13.

¹⁴⁸ RKTko 3-2-1-85-08, p 11.

¹⁴⁹ TsMS § 366 - Mittevaralise kahju hüvitamise hagi võib nõutava hüvitise summa hagi märkimata jätta ja taotleda õiglast hüvitist kohtu äranägemisel.

¹⁵⁰ HMKo 10.11.2008, 2-06-21802.

¹⁵¹ RKTko 3-2-1-85-08.

¹⁵² HMKo 10.11.2008, 2-06-21802; RKTko 3-2-1-85-08; RKTko 3-2-181-05, 27-09-2005.

Praktikas võib selline olukord ette tulla, kus tervise halvenemisega kulud tekivad ka tulevikus.

Samuti ei pea kannatanu esitama mittevaralise nõuet koheselt, kuna mittevaralise kahju hüvitamise nõue on allutatud aegumisele. Ringkonnakohus on leidnud, et apellandi väide, et hageja oleks pidanud esitama mittevaralise kahju hüvitamise nõude koheselt, peale tööõnnetuse toimumist, ei tähenda, et hageja oleks kaotanud mittevaralise kahju hüvitamise nõude. Kohus muuhulgas märkis, et see, kui kahju kannatanud isik ei esita kahju hüvitamise nõuet kostja jaoks piisavalt kiiresti, ei tähenda, et hagejal ei ole mittevaralist kahju tekkinud.¹⁵³

Seega eeltoodud arvestades, määrab mittevaralise kahju rahalise hüvitise suuruse kindlaks kohus oma siseveendumuse kohaselt kõiki asjaolusid arvestades, kuid konkreetsed objektiivsed kriteeriumid selleks puuduvad, kusjuures kahjuhüvitamise rahuldamata jätmine on välistatud. Kohtud peavad muuhulgas hüvitiste suurusel arvestama, et mittevaralise kahju hüvitised peavad olema üldise võrdsuspõhiõiguse tagamiseks ja kohtusüsteemi autoriteedi säilitamiseks sarnastel asjaoludel võrreldavad.¹⁵⁴ On leitud, et kohtupraktikas esineb probleeme nii sellega, et sarnastel asjaoludel väljamõistetavad hüvitised ei ole võrreldavad, kui ka sellega, et raskema rikkumise korral on hüvitised kohati väiksemad kui väiksemate rikkumiste puhul.¹⁵⁵ Järgnevas alapeatükis analüüsib autor, milliseid mittevaralise kahjuhüvitise suuruseid on kohtud väljamõistnud seoses tööõnnetustega ning kuidas kohtud põhjendavad ja sisustavad väljamõistetud hüvitise suurust.

3.1.2. Hüvitise suurust määravad asjaolud

Valdavalt lähtusid kohtud Riigikohtu seisukohast¹⁵⁶, et hüvitise saamiseks ei pea hageja iseenesest tõendama midagi muud peale selle, et kostja vastutab talle kehavigastuse tekitamise eest ning hüvitise suurus oleneb kahevigastuse või tervisekahjustuse raskusest, sh suurema hüvitise saamiseks tuleb ka tõendada muid negatiivseid mittevaralisi tagajärgi.

¹⁵³ TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705, p 7.

¹⁵⁴ RKTko 25.09.2013, 3-2-1-80-13, p 20; RKKKo 13.10.2017, 1-16-5540, p 31.

¹⁵⁵ Vutt M., Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded tsiviil- ja kriminaalasjades esimese ja teise astme kohtutes 2016. Aastal- Kohtupraktika kordusanalüüs. Riigikohtu õigusteabe osakond. Tartu, 2017. – Arvutivõrgus: <https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyyssid/2017/Mittevaralise%20kahju%20huvitamise%20tsiviil-%20ja%20kriminaalasjades%202016.pdf> (10.02.2024).

¹⁵⁶ RKTko 3-2-1-85-08, p 11.

Sellisel juhul peab kohus hindama ja otsustama, kas need tagajärjed mõjutavad ka hüvitise suurust.

Eeltoodust tulenevalt ning analüüsitud lahendite põhjal on kohtud peamiselt rahalise hüvitiste suuruse määramisel arvestanud hageja kehavigastuste/tervisekahjustuste raskust ning sellega kaasnenud negatiivseid mittevaralisi tagajärgi, kuid peamiseks probleemiks on olnud hagejate poolt kaasnevate negatiivsete asjaolude tõendamine.

Kohtud küll viitavad tervisekahjustuse raskusele, kuid ei viita konkreetsele õigusaktile. Tervisekahjustuse kohtuliku tuvastamise korra § 7 lg 2¹⁵⁷ annab eluohtrliku tervisekahjustuse definitsiooni ning nimetab muuhulgas eluohtrlikuks tervisekahjustuseks: koljupõhimikuluu või koljuvõlviluu lahtine murd, raske peaajupõrutus või muu raske peaajukahjustus, lülisambakanalise ulatuv vigastus, sh seljaaju funktsiooni kahjustuseta, suure veresoone vigastus: aordi, unearteri (ühise, sisemise või välise), rangluualuse arteri, õlavarrearteri, kaenlaarteri, reiearteri või põlveõndlaarteri ja artereid saatvate veenide vigastus, III-IV järgu põletus jms. Enamus kohtuotsustes on viidatud kohtupraktikale, kuid vaid üksikutel juhtudel on viidatud ka konkreetsele lahendile või Riigikohtu Õigusteabe- ja koolitusosakonna poolt koostatud kohtupraktika analüüsidele¹⁵⁸.

Hüvitise suuruse väljamõistmisel on omanud ka tähtsust hageja poolne hooletus, seoses tööõnnetusega, mis iseenest ei välista kostja (kahju tekitaja) süüd, kuid omab tähtsust kahjuhüvitise suuruse määramisel.¹⁵⁹ Hüvitise suuruse otsustamisel on olnud ka oluline, kuidvõrd on kannatanu elukvaliteet langenud, sh kuidas ta suudab seda tõendada. Näiteks on kohus vähendanud nõutud hüvitise summat, kuna hageja ei tõendanud oma töövõime püsivat langust. Kohus muuhulgas märkis, et kuna kannatanu töötab endiselt samal erialal, ei ole järelikult tema elukvaliteet oluliselt langenud.¹⁶⁰

Olulist rolli mängib ka see, kuivõrd on kannatanu elukorralduse ja heaolu langus tingitud tekkinud vigastusest. Tsviilasja nr 2-12-55753¹⁶¹ kohtutotses nähtub, et hageja selgitas, et tema elukorralduse ja heaolu langus on seotud peamiselt vigastusest tingitud

---

¹⁵⁷ Tervisekahjustuse kohtuliku tuvastamise kord. – RT I, 29.12.2014, 12.

¹⁵⁸ HMKo 10.11.2008, 2-06-21802; TrtRnKo 28.05.2018, 2-17-19464; RKTKo 28.03.2019, 2-16-5143; TlnRnKo 13.03.2014, 2-11-52651.

¹⁵⁹ TlnRnKo 27.03.2014, 2-11-28562.

¹⁶⁰ TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114.

¹⁶¹ VMKo 27.09.2013, 2-12-55753.

liikumispiiratusest. Kohus aga leidis, et hageja ei millegaga tõendanud, kuivõrd on tema liikumisvõime piiratud, sh kas ja kuipalju ta kõrvalisest abist sõltub. Samas on kohtumenetluses leidnud tõendamist, et hageja töötab alates xxx kuupäevast Maxima Eesti OÜ-s kärupaigaldajana, seega teatud füüsilist tööd on hageja võimeline tegema. Kohus arvestas küll hageja raskeid kehavigastusi (vaagnaluu hulgimurd, lülisamba nihetus), millega eelduslikult kaasneb valu, vaev, kannatused, üleelamised, kuid teisest küljest leidis kohus, et hageja ei ole tõendanud, kuivõrd tõsised on kehavigastusest tingitud tagajärjed tema elukorraldusele ja millised muutused on kaasnenu.

Mittevaralise kahju suuruse arvutamisel on kohtud hinnanud ka üldise moraalse kahju eest määratud suuremate hüvitiste kontekstis, mille puhul on arvesse võetud ka elumugavustest ilmajäämist.¹⁶² Samuti on kohtud analüüsinud elustandardide langust.¹⁶³ Nõutud hüvitist on vähendatud ka olukorras, kus hageja keeldus kostja poolt pakutud võimalusest asuda uuesti kostja juurde tööle.¹⁶⁴

Samuti vähendatakse hüvitist, kui hageja ise on oma tervise suhtes ükskõikne olnud. Näiteks tsiviilasjas nr 2-06-21802¹⁶⁵, leidis kohus, et hageja on elukvaliteedi osas ilmutanud ükskõiksust ega ole püüdnudki tervisekahjustuste mõju vähendada. Kohus mõõnas, et hageja ei ole taastusravil osalenud, ei tarbi valuvaigisteid ega järgi isiklikku rehabilitatsiooni plaanis ettekirjutatud soovitusi, mistõttu hageja poolt nõutud summat 44 738.15 eurot kohus vähendas ning mõistis kostjalt hageja kasuks mittevaraliseks kahjuhüvitiseks välja summas 12 782.33 eurot. Nimetatud kohtuasjas märkis kohus muuhulgas, et hageja ei ole tõendanud, et tal oleks eeldusi tööturul konkureerida kostja poolt pakutud ja enne õnnetuse toimumist kostja juures töölepingu alusel töötatud töökohast suuremat sissetulekut võimaldavale töökohale. Hageja aga ei olnud esitanud kohtule dokumente, mis kinnitaksid temal elektrikeevitaja kvalifikatsiooni olemasolu. Kohus leidis, et seetõttu ei ole hagejal alust tugineda mittevaralise kahju nõudes tööturul võimaluste ahenemisest tingitud elustandardi langusele.

---

¹⁶² VMKo 14.10.2008, 2-07-2339.

¹⁶³ HMKo 10.11.2008, 2-06-21802.

¹⁶⁴ TlnRnKo 23.02.2010, 2-07-30553.

¹⁶⁵ HMKo 10.11.2008, 2-06-21802.

3.2. Väljamõistetud hüvitiste suurused tsiviilkohtumenetluses

Analüüsitaval perioodil rahuldati analüüsi aluseks olevates kohtulahendites mittevarelisi kahjuhüvitisi täielikult või osaliselt 21¹⁶⁶ tsiviilasjas, sh hüvitise suurus kohtu äranägemisel paluti välja mõista 4¹⁶⁷ tsiviilasjas. Väljamõistetud hüvitised jäid vahemikku summas 880 eurot kuni 19 173.50 eurot. Kusjuures haigete poolt nõutud hüvitiste suurused jäid vahemikku summas 2361 eurot kuni 100 000 eurot.

Tsiviilasjas nr 2-12-28705¹⁶⁸ hageja nõudis mittevarelise kahjuhüvitist summas 20 000 eurot. Nimetatud kohtuasjas leidis hageja, et talle tekitati mittevarelise kahju, mis seisneb elukvaliteedi ja enesehinnangu languses, kusjuures mingeid tõendeid hageja ei esitanud. Kohus, tugines kohtupraktikale, leides, et 2000 eurot on hagejale piisav hüvitis tema kannatuste kompenseerimiseks. Kohus märkis muuhulgas, et kohus mõistab mittevarelise kahju hüvitise välja hoolimata asjaolust, et hageja ei ole VÕS § 134 lg 2 kohaselt konkreetselt põhjendanud, milles tema elukvaliteedi või enesehinnangu langus seisneb. Samuti ei ole tõendatud, kas hageja väidetav elukvaliteedi langus kujutab endast moraalselt kahju - kusjuures hageja jätkas pärast tööõnnetust töötamist tema tervises seisundiga sobival tegevusalal ning samuti hageja jätkas pärast tööõnnetust töötamist sama tööandja juures.

Ringkonnakohtu tsiviilkolleegiumi menetluses oli kohtuasi nr 2-17-19464¹⁶⁹. Hagiavaldusest nähtub, et töötajaga juhtus elektrijaama ehitusel raske tööõnnetus. Õnnetus tekkis tuhavaringust, mille tõttu voolas suur kogus tuhka läbi poolenisti avatud siibri ja tehnoloogilise luugi 3. platvormilt tuhasilo hoonesse, kus asus ka hageja, kes hingas ruumi tunginud kuuma tuhka hingamisteedesse. Samuti sattus kuuma tuhka hageja silmadesse. Tööõnnetuse tõttu said alalisi kahjustusi hageja kopsud, kõri ja silmad. Epikriisi kohaselt vajab hageja peale õnnetust hospitaliseerimise järel III astme intensiivravi ja juhivat hingamist ning viibis ravinarkoosis.

---

¹⁶⁶ RKTko 16.06.2021, 2-17-19464; RKTko 25.10.2017, 2-13-13229; RKTko 07.12.2011, 3-2-1-117-11; TMKo 01.06.2009, 2-06-14774; TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114; TlnRnKo 10.04.2014, 2-09-67846; TlnRnKo 27.03.2014, 2-11-28562; TlnRnKo 13.03.2014, 2-11-52651; TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705; TlnRnKo 23.02.2010, 2-07-30553; TrtRnKo 28.05.2018, 2-16-5143; TrtRnKo 22.02.2016, 2-14-63103; TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705; TrtRnKo 04.03.2013, 2-11-55351; TrtRnKo 14.03.2011, 2-07-41874; TrtRnKo 01.06.2009, 2-04-1248; TMKo 05.03.2012, 2-11-17518; VMKo 27.09.2013, 2-12-55753; VMKo 19.11.2008,

2-05-19976; VMKo 14.10.2008, 2-07-2339; HMKo 10.11.2008, 2-06-21802.

¹⁶⁷ TlnRnKo 23.02.2010, 2-07-30553; TrtRnKo 22.02.2016, 2-14-63103; VMKo 14.10.2008, 2-07-2339; RKTko 16.06.2021, 2-17-19464.

¹⁶⁸ TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705.

¹⁶⁹ TrtRnKo 28.05.2018, 2-17-19464.

Kaks aastat peale tööõnnetust tekkisid hagejal tõsised terviseprobleemid, mh hääle kähedus, väsimus, periooditi mitte vaba hingamine, õhupuudus, peavalu, raskustunne peas, sügelev lööve kätel ja paremal reiel ning halvenenud silmanägemine. Seoses tööõnnetusega käis hageja ka silmaoperatsioonil. Hagejal tuvastatud töövigastusest tuleneva töövõime püsiv kaotus algselt 90% ja hiljem 50% ulatuses, samuti tuvastati keskmisele puudele vastav liikumis- ja kopsufunktsiooni kõrvalekalle. Hageja nõudis mittevaralist kahju suurust kohtu õiglasel hinnangul.

Maakohus¹⁷⁰ rahuldab eelnimetatud hagi ja mõistis kostjalt hageja kasuks välja mittevaralise kahjuhüvitise suurusena 9000 eurot. Apellatsioonikabus jäi rahuldamata ning ka Ringkonnakohus leidis, et mittevaralise kahju hüvitiseks väljamõistetud 9000 eurot on õiglane. Mõlemad kohtud mõnasid, et arvestades kehavigastuse ja tervisekahjustuse raskust ja muid tervisekahjustusest tekkinud negatiivseid mittevaralisi tagajärgi ning kohtupraktikat, on põhjendatud mõista kostjalt hageja kasuks välja 9000 eurot. Kohtuotsusest nähtub, et hageja üldine heaolu ja elukvaliteet oli langenud - tema liikumine oli piiratud, st hageja ei ole suuteline liikuma sellise intensiivsusega, nagu ta tegi seda enne tööõnnetust, hageja on pidanud loobuma oma harrastusest ja osaliselt ka harjumustest, samuti ei saa hageja tegeleda spordiga. Kohus küll viitas õiglase hüvitise suurusele, kuid konkreetseid viiteid, sh kohtulahendeid ei esitanud.

9000 eurot mõisteti välja ka tööõnnetuse tagajärjel kehavigastusi saanud töötajale. Hagiavaldusest nähtub, et hageja oli parema abaluu ja õlavarre hulgimurd, õla ja õlavarre lahtised hulgihaavad, pea lahtine haav, millega tuvastati tal töövõimetus 80% ulatuses. Maakohus¹⁷¹ pidas õiglaseks hüvitise suuruseks 5000 eurot. Ringkonnakohus aga leidis, et hageja kehavigastust saab lugeda raskemate hulka kuuluvaks ning 9000 eurot on mõistlik hüvitis. Ringkonnakohus viitas ka „Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded tsiviil- ja kriminaalasjades esimese ja teise astme kohtutes 2016. aastal” analüüsile, mille kohaselt on raskete kehavigastuste ja tervisekahjustuste tekitamise korral välja mõistetud hüvise suuruseks olnud 500 – 12 000 eurot. Nimetatud kohtuasjas pidas hageja ise õiglaseks hüvitise suuruseks 10 000 eurot.¹⁷²

---

¹⁷⁰ VMKo 29.05.2020, 2-17-19464.

¹⁷¹ VMKo 05.01.2017, 2-16-5143.

¹⁷² RKTko 28.03.2019, 2-16-5143.

Ka järgmises kohtuasjas palus hageja välja mõista kostjalt tervise kahjustamisest tingitud tööõnnetuse tagajärjel saadud parema silma vigastuse eest mittevahalise kahju eest hüvitist summas 9000 eurot.¹⁷³ Hagiavalduse kohaselt sattus hagejale silma spoonitükk, mis vigastas tõsiselt tema paremat silma, mida tuli selle tagajärjel opereerida ja paigaldada ka kunstläät. Nägemine küll säilis, kuid kunstläätse tõttu väsis silm hagejal kiiremini, hakkas vett jooksuma ning hageja ei saanud pikalt ning pimedal ajal ka autot juhtida. Kostja vaidles hagele vastu ning selgitas, et nõue on ebaselge ning esitatud nõue on ebaproportsionaalselt suur võrreldes praktikas väljamõistetud summadega.

Maakohus¹⁷⁴ leidis, et põhjendatud on määrata hagejale mittevahalise kahju eest hüvitatavaks summaks 1500 eurot, kuid ei tuginenud ühelegi seisukohale või kohtuaktikale. Antud vaidlus jõudis ka edasi Ringkonnakohtusse, kuid kuna Maakohtu otsust ei olnud vaidlustatud edasises kohtuastmetes selles osas, milles kohus mõistis kostjalt välja mitterahalise kahju hüvitise tööõnnetuse tagajärjel saadud silma vigastuse katteks summas 1500 eurot, jäi hageja mittevahalise kahjuhüvitiseks 1500 eurot.

Tööõnnetus juhtus hooldekodus, kus joobes klient ründas hooldekodu töötajat. Kiirabi diagnoosis hagejal järgmised vigastused: lahtine peahaav, silmalau ja silmaümbruse lahtine haav, pindmine peavigastus, pea pindmised hulgivigastused, pindmine rindkerevigastus, rindkerekontusioon, pindmine randme- ja käevigastus, randme ja käe muude osade kontusioon. Lisaks tekkisid hagejal tasakaaluhäired ja pearinglus, mistõttu kutsuti kohale uuesti kiirabi, kes diagnoosis hagejal konkussiooni ilma lahtise koljusisese haavata, rindkerekontusiooni, randme ja käe pindmised hulgivigastused, selja alaosa ja vaagna kontusiooni. Hagejal esines ka öösiti halba enesetunnet, iiveldust, oksendamist ja tasakaaluhäireid. Psühhiaater diagnoosis tal segatüüpi ärevdepressiivse reaktsiooni ning määras ravi antidepressandi, unerohu ja rahusti näol.¹⁷⁵ Hageja leidis et talle on tööõnnetusega tekkinud mittevahaline kahju 6000 eurot.

Maakohus¹⁷⁶ jättis eelnimetatud hagi rahuldamata, kuid Ringkonnakohtus mõistis hageja kasuks kostjalt välja mittevahalise kahjuhüvitise summas 4500 eurot. Hüvitise suuruse arvutamisel tsiviilkolleegium selgitas, et mittevahalise kahju hüvitise suuruse määramisel

---

¹⁷³ TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229.

¹⁷⁴ TMKo 29.02.2016, 2-13-13229.

¹⁷⁵ TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114.

¹⁷⁶ HMKo 20.01.2020, 2-18-18114.

tuleb arvestada nii kahju tekkimise asjaoludega, kui ka sellega, millised tagajärjed tekkisid hagejale. Kohtu arvates oli tegemist jõhkra vägivaldse ründega ja tõendatud on, et kehalised vaevused olid hagejal vähemalt kuni märtsikuu 2016 lõpuni. Seda, et hageja töövõime oleks püsivalt langenud ja vigastus ning psüühiline üleelamine oleks põhjustanud tema elukvaliteedi olulise ja pideva languse, hageja tõendanud ei ole. Kohus selgitas, et kuna hageja töötab endiselt samal alal, ei ole järelikult tema elukvaliteet oluliselt langenud.

Tööõnnetusega seotud muuks negatiivseks asjaoluks võib ka olla see, kui hageja püsiv kehaline terviklikkus on muutunud seoses tööõnnetusega. Samas aga kohus vähendas nõutud hüvitist, kuna tööõnnetuse toimumine tulenes ka hageja enda hooletusest.¹⁷⁷

Nimetatud tsiviilasjas taotles hageja mittevaralise kahjuhüvitist summas 6391.16 eurot. Toimunud tööõnnetuse tõttu kaotas hageja vasaku käe viis sõrme, mistõttu oli rikutud tema püsivalt kehaline terviklikkust ning tema elukvaliteet langes, sh igapäevane tegevus ja elukorraldus sõltus teiste isikute abist. Hagiavaldusest nähtub, et tööülesandeid täitma hakates oli transportööri rullide vahele sattunud puupind, mis tuli eemaldada, kuna see takistas tööprotsessi ja kahjustas transportööri. Hageja küll otsis pingioperaatorit, kelle kohustuseks oli pind eemaldada, kuid teda ta ei leidnud, mistõttu otsustas hageja pinnu ise kõrvaldada. Transportööri ta seisma panna ei saanud, kuna seda sai teha ainult pingioperaator. Hakates vasaku käega transportööri vahelt pindu ära võtma, tõmbas liikuv kett hageja käe keti ja hammasratta vahele, mille tõttu kaotas hageja oma sõrmed. Ringkonnakohus leidis, et mõistlikuks rahasummaks hagejale kehavigastuse tekitamisega tekitatud mittevaralise kahju hüvitamiseks on aga 4473.81 eurot. Kohus arvestas hageja poolset tegevusega, mis seisnes selles, et hageja tööülesandeks ei olnud puupinna eemaldamine transportöörilt.

Tsiviilasjas nr 2-15-12229¹⁷⁸ mõistis kohus kostjatelt solidaarselt hageja kasuks välja mittevaralise kahju eest hüvitisena 4000 eurot, kuigi tegemist oli raske kehavigastusega (millest raskemad olid selgroo rinnalülilmurd ja puusaliigese murd, mis vajasis operatsioone ning parema sääre haav, mis allus raskesti ravile ja vajab korduvaid operatsioone nahaplastikaks, sh pärast õnnetust viibis hageja haiglaravil kaks kuud). Hageja leidis, et tulenevalt osalisest liikumispiirangust on tema elukorraldus muutunud, mis tingib omakorda

---

¹⁷⁷ TrtRnKo 01.06.2009, 2-04-1248.

¹⁷⁸ TlnRnKo 06.12.2016, 2-15-12229.

heaolu languse. Nimetatud asjas leidis aga kohus, et tuleb kaaluda hageja enda osa kahju tekitanud sündmuse põhjustamisel. Asjas tuvastatud asjaoludel oli hagejal võimalus ohtu tajuda ja selle realiseerumist hoolikalt kaitudes vältida. Hageja oleks saanud panna põlema liftikabiini valgustuse või jätta ette tõmbamata liftikabiini ees olevad kardinad. Kohtu hinnangul oli hageja ise hooletu, sest tal oli võimalus ohtu tajuda ja mitte astuda pimedasse liftikabiini.

30 000 eurot palus hageja välja mõista kostjalt seoses tööõnnetusega, mille tagajärjel on hageja elukvaliteet ja heaolu pöördumatult langenud, samuti olid kaasnud psüühilised ja füüsilised kannatused ja pinged. Hagiavalduse kohaselt toimus tööõnnetus, kus hageja kukkus 3,8-meetri kõrgusel asuvalt platvormilt ning sai raskelt vigastada.

Maakohus rahuldab hagi osaliselt ja mõistis kostjalt hageja kasuks välja tööõnnetusega tekitatud mittevaralise kahjuhüvitise summas 10 000 eurot. Maakohus selgitas, et iga kehavigastusega kaasnevad kannatanule füüsiline valu ja kannatused ning kohus ei kahtle selles, et hagejal toimunud tööõnnetuse tagajärjel saadud rasked kehavigastused (I, II ja IV nimmelüli murrud) põhjustasid hagejale füüsilist ja hingelist valu ja kannatust. Kahtlematult kaasnes saadud vigastustega piiratud liikumisvõime, ebamugavustunne, heaolu langus ning muutus üldine elukorraldus. Kohus aga mõõnas, et samas ei ole antud juhul kaasnud tööõnnetusega püsivat kehalise terviklikkuse kaotust ega väljanägemise muutust. Ei ole esitatud tõendeid ka olulise psüühika ja närvitegevuse häire või põhjendatult loodetud normaalse elatustaseme mittetagamise kohta. Hageja on küll väitnud, et ta on tegevusest väljaspool kodu kaugenenu, kuid ometi on ta osalenud kohalikel valimistel. Ka on hageja väitnud, et töövõimetusega 60% ei ole ta sobilikku tööd leidnud, kuid tõendeid töö otsimise kohta esitatud ei ole. Hageja ei ole tõendanud, kuivõrd ta liikumisvõime piiratuse tõttu kõrvalisest abist sõltub. Samuti ei selgu, kas ja kuivõrd on hageja olnud sunnitud kehavigastusest või selle tingitud negatiivsetest tagajärgedest millestki loobuma (nt käimine, rattaga sõitmine, autosse istumine jne), kuivõrd tema elukorraldus sellest kannatas ning kuivõrd suur osa on selles tal kaasvatel haigustel. Samas on hageja olnud valmis tööle minema. Seega pole hageja tõendanud, kuivõrd tõsised on kehavigastusest tingitud tagajärjed tema elukorraldusele ja millised muutused on kaasnenu. Lähtudes eeltoodust ning arvestades ka senist kohtupraktikat, pidas kohus mõistlikuks mittevaralise kahju suuruseks 10 000 eurot. Ringkonnakohus jättis Maakohtu otsuse muutmata.¹⁷⁹

---

¹⁷⁹ TlnRnKo 13.03.2014, 2-11-52651.

Hageja palus kostjalt välja mõista mittevaralise kahju hüvitamiseks 3195,58 eurot. Tööõnnetuse tagajärjel sai hageja raskeid kehavigastusi (millest täielikku paranemist prognoosida ei ole võimalik). Hageja on pidanud tegema oma elus olulisi elukorralduslikke muutusi ning ta peab taluma igapäevast valu. Samuti on hageja sügava puudega ja 100% töövõimetu. Kohus leidis, et eelnimetatud rahasumma vastab ühiskonna üldisele heaolu tasemele ning on vastavuses kostja rikkumise ulatusega.¹⁸⁰ Kohus küll viitas et nimetatud hüvitis vastab üldisele heaolu tasemele, kuid konkreetselt ta millegile ei viidanud.

Hageja palus välja mõista kostjalt mittevaralise kahju kohtu õiglasel hinnangul. Hagiavaldusest nähtub, et töötajaga juhtus õnnetus (komistas ja kukkus tööruumi ja laoruumi eraldavas läbikäigus osaliselt teibiga põranda külge kinnitatud veeautomaadi elektrijuhtme taha), mille tulemusena diagnoositi tal õlavarreluu kirurgilise kaela ja ülemise epifüüsi murd, sh osalise püsiva töövõime kaotus 80% ulatuses. Hageja selgitas, et vigastused mõjutavad igapäevaelu, eriti seetõttu, et hageja on paremakäeline ja töövigastus esineb paremal käel. Igapäevaste toimingutega kaasneb hageja väitel suur füüsiline valu. Kohtuotsuse ajaks oli aga hageja naasnud tagasi tööle. Samuti oli kostja juba hüvitanud hagejale vabatahtlikult 2400 eurot. Lähtudes eeltoodust pidas kohus õiglaselt ja mõistlikult mõista kostjalt hageja kasuks välja mittevaralise kahju hüvitis summas 1200 eurot. Hageja esitas apellatsioonikaebuse, millega palus Maakohtu otsus tühistada, leides, et kohtupraktikat ja kaasuse asjaolusid arvestades 1200 euro suurune mittevaralise kahju hüvitis on pigem tagasihoidlik.

Kannatanu leidis, et tal on tööõnnetuse tagajärjel diagnoositud õlavarreluu kirurgilise ja ülemise epifüüsi murd, pseudoartroos ja ülajäseme halvatus. Õlga on opereeritud ja paigaldatud õlaliigese protees. Hagejal on raskendatud erinevate igapäevatoimetuste ja majapidamistöõde tegemine, eriti seetõttu, et hageja on paremakäeline ning töövigastus on paremal käel. Vaja on kasutada kõrvalist abi. Toimingutega kaasneb suur füüsiline valu. Käsi valutab pidevalt. Valude tõttu on hagejal uneprobleemid ja ta on päevasel ajal väsinud. Seetõttu leidis hageja, et on õigem mõista hagejale välja suurem mittevaraline kahju kui juhtumite korral, kus tervisekahjustust on võimalik ravida. Hageja viitas ka Riigikohtu kohtupraktika analüüsile „Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded tsiviilasjades I ja II astme kohtutes 2008. aastal“, kus on jõutud järeldusele, et kergemate tervisekahjustuste puhul mõistsid kohtud 2008. a välja hüvitise vahemikus 1278.23 – 3195.58 eurot ja raskemate

---

¹⁸⁰ TlnRnKo 10.04.2014, 2-09-67846.

tervisekahjustuste puhul, mis muutsid inimese elustandardit oluliselt, 6391.16 – 19 173.49 eurot.

Kohus aga leidis, arvestades et kohtuotsuse ajaks oli hageja ka tagasi tööle läinud, et Maakohus oli kostjalt mittevahalise kahju väljamõistmiselt kõiki nimetatud asjaolusid arvestanud ning Mmaakohtu poolt väljamõistetav mittevahalise kahju suurus on vastavuses kohtupraktikaga.¹⁸¹ Apellatsioonkaebusest ei selgunud, milliseid asjaolusid ei olnud Maakohus mittevahalise kahju väljamõistmisel arvestanud ning milline võiks olla õiglase mittevahalise kahju suurus.

Tsiviilasjas nr 2-11-28562¹⁸² palus hageja kostjalt välja mõista summa 9 586.74 eurot. Hagiavalduse kohaselt toimus tööõnnetus, mille käigus hageja sai raske tervisekahjustuse – vasaku käe metakarpaalluude hulgmurd, vasaku käe ja randme hulgihaavad. Maakohus ei rahuldanud hagi, kuna leidis et kostja ei ole kahju eest vastutatav. Ringkonnakohus rahuldas hagi osaliselt ning mõistis kostjalt hageja kasuks välja hüvitise mittevahalise kahju eest summas 4700 eurot. Tsiviilkolleegium viitas oma otsuses „Mittevahalise kahju hüvitamise nõuded tsiviilasjades I ja II astme kohtutes 2008. aastal“ analüüsile, ning sõnas, et antud analüüsis on jõutud järeldusele, et kergemate tervisekahjustuste puhul mõistsid kohtud 2008. aastal välja hüvise vahemikus 20 000–50 000 krooni ja raskemate tervisekahjustuste puhul, mis muutsid inimese elustandardit oluliselt, 100 000–300 000 krooni.

Tsiviilasjas nr 2-07-2339¹⁸³ palus hageja välja mõista hüvitise suuruse kohtu õiglasel hinnangul. Nimetud õnnetuse tagajärjel sai hageja raskeid tervisekahjustusi: subduraalne traumaatiline hemorraagia, koljupõhimikmurd, koljuvõlvimurd, aju koldeline vigastus, millega kaasnesid subarahnoidaalne traumaatiline hemorraagia, äge ja alaäge keskkõrvapõletik ning südamekahjustusega hüpertooniatõbi. tuvastati hagejal püsiv osaline töövõimetus (80%) ja keskmine puue. Hageja ei ole suuteline säilitama oma endist elukvaliteeti ning paranemist ei ole näha. Nimetatud asjaoludest tingituna ei saa hageja tegeleda sellega, millega ta enne tegeles. Kohus leidis, et võttes arvesse tõendamist leidnud vigastuste iseloomu, raha muutuvat väärtust ning asjaolu, et hageja on töövõimetu 80%, tuleb hagejale mõista hüvitis summas 19 173.49 eurot.

---

¹⁸¹ TrtRnKo 22.02.2016, 2-14-63103.

¹⁸² TlnRnKo 27.03.2014, 2-11-28562.

¹⁸³ VMKo 14.10.2008, 2-07-2339.

Kohtuasjas, kus hageja ei suutnud tõendada oma elukvaliteedi olulist langust, mõistis kohus hageja poolt nõutud summa 14 000 eurot asemel välja 10 000 eurot.¹⁸⁴ Kohus leidis, et hageja elukvaliteedi langus, raskendatud liikumisvõime ja teatud toimingute tegemine on põhjustatud osaliselt hageja enda raskest hooletusest.

Kõige suurmat hüvitist nõuti tsiviilasjas nr 2-11-55351¹⁸⁵ summas 100 000 euro ulatuses. Nimetatud kohtuasjas oli peamiseks probleemiks hinnangu andmine, kas tekkinud põletusarmid on muutnud tema terviklikku välimust ning kas ka tulevikus põletusarmide raviks vajab ravimeid. Tööõnnetus tagajärjel tekkisid hagejal II astme põletushaavad näol, kaelal, rinnal, kõhul, seljal ja mõlemal ülajäsemel, mis moodustasid 23% kehapinnast. Maakohus¹⁸⁶ rahuldab hagi osaliselt ja mõistis kostjalt hageja kasuks mittevaralise kahjuhüvitise 5 800 eurot.

Maakohus leidis, et ainuüksi põletusest jäänud armid ei andnud alust järelduseks, et hageja kehaline terviklikkus on oluliselt rikutud. Maakohtu seisukohalt ei ole tervisekahjustus hagejale põhjustanud funktsioonihäireid ega takistanud tema igapäevaeluga toimetulekut. Kohus leidis, et antud juhul on põhjendatud kostjalt hageja kasuks põletushaavade tõttu füüsilise valu ja kannatuste talumise ning esteetilise välimuse kaotuse eest välja mõista mittevaraline kahjuhüvitis 5800 eurot.

Ringkonnakohus tühistas Maakohtu otsuse ning mõistis välja kostjalt hageja kasuks mittevaralise kahjuhüvitise 10 000 eurot. Ringkonnakohus leidis, et iseenesest on Maakohus õigesti esitanud vastavad kaalutlused, kuid esitatud kaalutlustest on ta teinud osaliselt ebaõiged järeldused ning seetõttu ei ole kahjuhüvitis määratud mõistlikus suuruses. Eelduslikult võivad jääda II B astme põletushaavade armid, kuid millises ulatuses, see on ebaselge. Ringkonnakohus on seisukohal, et mittevaralise kahju hüvitis tuleb määrata lähtudes kehavigastuse raskusest (põletushaavad olid 23% kehapinnast), samuti hageja poolt kannatatud valust ja üleelamistest.

Hageja, täites tööülesandeid, surus vasaku käega lindi ühe nurga alla ja lint läks edasi. Samal ajal toimus töötsükkel ja töötaja vasaku käe sõrmed jäid stantsi vahele. Tööõnnetuse tagajärjel tekkis vasaku käe II-V sõrme amputatsioon, mis on raske kehavigastus. Hageja

---

¹⁸⁴ VMKo 27.09.2013, 2-12-55753.

¹⁸⁵ TrtRnKo 04.03.2013, 2-11-55351.

¹⁸⁶ TMKo 29.10.2012, 2-11-55351.

on esitanud mittevaralise kahju hüvitamise nõude, kusjuures hüvitise suuruse palub hageja määrata kohtul. Hageja on avaldanud arvamust, et hüvitis võiks olla 30 000 eurot.

Mittevaralise kahju hüvitise mõistlikuks suuruseks määrab kohus aga 10 000 eurot. Kohus ei nõustu hageja väitega selle kohta, et töötaja ei teadnud ega pidanudki teadma, et kätt ei tohi automaatpressi stantsi alla panna. Kohus on seisukohal, et automaatpressi turvaukse blokeeringu mahavõtmisele nn vaikiva nõusoleku andmisega, samuti automaatpressis kinnikiilunud materjali käitlemiseks vajalike töövahendite järjekindla kasutamise mittenõudmisega on tööandja pannud töötaja suhtes toime tööohutusnõuete raske rikkumise, mis tõi kaasa tööõnnetuse ja töötajal raske kehavigastuse tekkimise.

Kohus on seisukohal, et tööandjalt tuleb hageja kasuks välja mõista hüvitis läbielatud valu ja kannatuste eest seoses töötaja raske kehavigastusega, Kohus on seisukohal, et antud asjaoludel on 10 000 euro suurune hüvitus mõistlik ja põhjendatud, hüvitamiseks hageja valu ja kannatusi ning püsiva terviserikke põhjustamist. Kostja palus hüvitist vähendada, kostja majanduslike võimaluste kohta. Kohus aga oli seisukohal, et 10 000 euro suurune hüvitis ei ole kostja majanduslike võimalusi arvestades ebamõistlikult suur, kuna kohtuistungil selgus, et kostja lepinguline esindaja oli kompromissi läbirääkimiste käigus avaldanud, et kostja on pakkunud hagejale 10 000 eurot ühekordse maksena, millega hageja ei nõustunud.¹⁸⁷

Ühes tsiviilasjas on kohus aga hüvitise suuruse väljamõistmisel arvestanud hageja kalendripäeva töötasu. Kohus leidis, et hageja kannatas tööõnnetuse tõttu füüsilist valu ja piiratud liikumisvõimalust, ebamugavustunnet ning ajutist elukvaliteedi langust ja hingelist valu, peab kostja maksma hagejale mittevaralise kahju põhjustamise eest mõistliku hüvitisena 55 kalendripäeva keskmise töötasu 880 eurot.¹⁸⁸

Maakohtu poolt väljamõistetud hüvitist aga Ringkonnakohus vähendas tsiviilasjas nr 2-07-41874¹⁸⁹. Tööõnnetuse tagajärjel oli hagejal parema käe amputatsioon, mis põhjustas käe kaotuse, valu ja kannatusi, sh töövõime kaotuse protsendiks oli 80%. Maaakohus leidis, et kostjalt hageja kasuks tuleb välja mõista mittevaralise kahju hüvitis 28 760.24 eurot. Ringkonnakohus tühistab Viru Maakohtu otsuse osaliselt mittevaralise kahju suuruse osas

---

¹⁸⁷ TMKo 05.03.2012, 2-11-17518.

¹⁸⁸ RKTko 07.12.2011, 3-2-1-117-11.

¹⁸⁹ TrtRnKo 14.03.2011, 2-07-41874.

ning mõistis kostjalt hageja kasuks mittevaralise kahju summas 15 319.24 eurot. Maakohtu otsusest nähtuvalt on kohus mittevaralise kahju suuruse määramisel arvestanud hageja valu ja kannatusi, samuti heaolu langust, mis on tingitud piirangutest isiku tegevuses ning elukorralduses ja tööõnnetuse asjaolusid. Ringkonnakohus nõustub maakohtu vastavate põhjendustega ja ka mittevaralise kahju suurusega 28 760.24 eurot, kuid Maakohus ei ole mittevaralise kahju väljamõistmisel arvestanud et kahju osaliselt tekkis kahjustatud isikust tulenevatel asjaoludel või ohu tagajärjel, mille eest kahjustatud isik vastutab, mistõttu vähendas Ringkonnakohus hüvitise summat.

Hageja töötas kostja juures lihatsehhi töölisena. Toimus tööõnnetus, mille tagajärjel kaotas hageja kaks sõrme. Uurmiskokkuvõtte kohaselt oli tööõnnetuse toimumise põhjuseks hakklihasegisti mittevastavus tootja/valmistaja kasutusjuhendile, kuna tal puudus võimalus pealülitist seadme väljalülitamiseks. Hageja teostas oma tavapäraseid tööülesandeid, kui peale hakklihasegaja seiskamist kõrvaldas käega segajasse jäänud hakklihajääke. Ootamatult toimus segaja käivitumine ning hageja käsi jäi segaja teo vahele. Vastavalt arstlikule ekspertiisiotsusele on hageja töövõimekaotus 20%. Kohus, hinnates hagejale tekitatud kehavigastusega kaasnenud üleelamisi ning kehavigastuse ulatust ning selle mõju hageja edaspidisele toimetulekule, leidis et mõistlikuks hüvitiseks mittevaralise kahju eest on 6391.16 eurot.¹⁹⁰ Nimetatud kohtuasjas oli küll töövõimetuse protsent väike, kuid asjaolu, et hagejal ei ole enam kahte sõrme, võis lugeda kui kehalise püsiva terviklikkuse kaotamine.

Tsiviilasjas nr 2-06-14774¹⁹¹ kohus leidis, et taotletav hüvitisel summa 31 955.82 eurot on ebamõistlik ega arvesta kohtupraktikas väljakujunenud seisukohti. Hagiavalduse kohaselt töötas hageja liimpuidu osakonnas elektritõstukijuht- jäätmete purustaja operaatorina. Hagejaga juhtus tööõnnetus, kui ta sõitis elektritõstukiga remondist tagasi liimpuidu osakonda, et panna seal tõstuk laadimisele. Tee kulges allamäge. Umbes poole languse peal hakkas hageja pidurdama. Pidurdamisel blokeerus tõstuki vasakpoolne ratas, mille tulemusena tõstuk kaldus asfaltteelt välja, millele aitas kaasa asfaldis soojustrassi kohal olev teekühm. Tõstuki rooli järsul pööramisel paremale sõitis tõstuk asfaldile tagasi, kuni vasakule küljele kukkumiseni. Külili paiskumisel jäi hageja vasak jalg akude kasti kapoti serva alla ning tema labajalg sai kannatada: muljumine, varbaluude murd ning lihaste

---

¹⁹⁰ TlnRnKo 23.02.2010, 2-07-30553.

¹⁹¹ TMKo 01.06.2009, 2-06-14774.

rebendid. Hageja viidi haiglasse, talle teostati operatsioon ja jäeti haiglaravile. Raske tööõnnetuse tagajärjel on hageja kannatanud nii füüsiliselt kui vaimselt. Hageja on läbi elanud kolm operatsiooni ja mitmeid arstlikke ekspertiise, mis ei ole palju vähendanud tema valu. Hagejale on tehtud varba põhiliigese ja põia jäigastamine, mis tähendab, et tema jalg ei saa kunagi terveks ja tema normaalne käimine ei taastu kunagi närvide ümberpaigutamise tagajärjel.

Hageja nõue tuleneb töövõime ja heaolu (elukvaliteedi) langusest, vaimsete ja füüsiliste kannatuste perioodi pikkusest, mille lõppemise aega ei ole teada ning tervisekahjustuse raskusest, tekitatud on raske kehavigastus. Seega on hageja saanud tööõnnetuses raske kehavigastuse, talle on teostatud mitu operatsiooni, sellega on kaasnenud valu ja pikaajaline ravi mitme aasta vältel ning sellest tulenevad hingelised kannatused, elukvaliteedi ja heaolu langus, hagejale on tekitatud mittevõrget kahju.

Kohus aga leidis, et hageja ei ole esitanud tõendeid oma tervisliku seisundi kohta käesoleval ajal, valusündroomi püsimise kohta. Hageja ei ole tõendanud, et õnnetusest möödunud aja jooksul ei ole tal tervisliku seisundi, jalas esineva füüsilise valu, tõttu olnud võimalik tööle asuda ega ka uut eriala omandada kuni käesoleva ajani.

Kohus, viidates Õiguskirjanduses (Juridica V 2008 lk 287) on kohtupraktika üldistamisest tehtud järeldus, et kergemate tervisekahjustuste puhul jäävad hüvitised reeglina vahemikku 6391.16 - 1917.35 eurot ja raskemate tervisekahjustuste korral vahemikku 6391.16 – 19 173.49 eurot. Kohus leidis, et arvestades kohtu poolt tuvastatud asjaoludega, kostja poolt toimunud rikkumise raskusastmega ja hagejale põhjustatud kehavigastuse raskusastmega, võttes arvesse ühiskonna heaolu taset, hüvitise suuruse kohta väljakujunenud kohtupraktikat, loeb hageja mittevõrget kahju hüvitise mõistlikuks suuruseks 6391.16 eurot. Kohus leidis, et hageja ei ole tõendanud enda suhtes negatiivsete tagajärgede esinemist, mis tingiks hüvitise väljamõistmise suuremas summas.

Tsiviilasjas nr 2-05-19976¹⁹² palus hageja kostjalt välja mõista mittevõrget kahju summas 31 955.82 eurot. Hagiavaldusest nähtub, et inimvaguni rööbastelt väljasõidu tulemusena toimus tööõnnetus, mille tagajärjel sai hageja VI kaelalüli murru ja seljaaju põrutuse, mis põhjustas terviserikke, valu ja kannatusi ning mille tagajärjel viibis hageja haiglaravil ning

---

¹⁹² VMKo 19.11.2008, 2-05-19976.

talle oli teostatud operatsioon. Töövigastusest tingituna oli hagejale algselt määratud töövõime kaotuse protsendiks 70% ning hiljem 50%. Samuti on hageja peale tööõnnetust korduvalt pöördunud psühhiaatrilise abi saamiseks psühhiaatri poole.

Kohus leidis, et hagiavaldus kuulub rahuldamisele osaliselt. Kohus selgitas, et hageja palub välja küll mõista hüvitise, mis on tekkinud kehavigastuste tekitamise tagajärjel saadud füüsilise valu ja läbiviidud operatsiooni tulemusel ning hageja elukvaliteedi langusest, kuid iga kahjuliku tagajärje osas tuleb viidata tõenditele, mis seda kahjulikku tagajärge tõendavad. Kohus, hinnanud esitatud tõendeid kogumis, arvesse võttes tööõnnetuse toimumise asjaolusid, vigastuste iseloomu, raha muutuvat väärtust ning asjaolu, et hageja on töövigastusest tingituna siiani kogu püsiva töövõimetuse kaotuse protsendist 50% ulatuses töövõimetu, leiab, et hagejale tuleb mõista hüvitis summas 15 977.91 eurot. Nimetatud kohtuotsuses viitas Maakohus hüvitise välja mõistmisel analoogsale juhtumi lahendile.¹⁹³

Riigikohtu teabeosakonna poolt tehtud analüüsi põhjal jõuti järeldusele, et paljudel juhtudel ei ole kohtud viidanud ühelegi mittevaralise kahju hüvitamist reguleerivale normile. Korrektselt on küll kindlaks tehtud näiteks see, kas isik vastutab kahju tekitamise eest, kuid mittevaralise kahju hüvitamise norme ei ole märgitud.¹⁹⁴ Ka käesoleva magistritöö autor jõudis samadele järeldustele.

3.3. Väljamõistetud hüvitiste suurused kriminaalmenetluses

Analüüsitaval perioodil mõisteti mittevaraline kahju välja kahes (2)kriminaalasjas.

Ringkonnakohtu kriminaalasi nr 1-17-7802¹⁹⁵.

Toimunud tööõnnetuse tagajärjel said kolm töölist raskeid kehavigastusi ja tervisekahjustusi – põlevkivituha sattumisest hingamisteedesse, mille tulemusel tekkis hingamisteede

---

¹⁹³ Tartu Ringkonnakohtu 18. juuni 2004 a otsusega tsiviilasjas nr 2-2-201/2004 mõisteti kannatanule, kelle töövõimekaotus VEK otsuse kohaselt oli 80%, mittevaralise kahju hüvitisena 15 977.91 eurot.

¹⁹⁴ Vutt M., Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded tsiviil- ja kriminaalasjades esimese ja teise astme kohtutes 2016. Aastal- Kohtupraktika kordusanalüüs. Riigikohtu õigusteabe osakond. Tartu, 2017. – Arvutivõrgus:

<https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analysid/2017/Mittevaralise%20kahju%20huvitamise%20tsiviil-%20ja%20kriminaalasjades%202016.pdf> (09.04.2024).

¹⁹⁵ TrtRnKo 08.05.2020, 1-17-7802.

põletus, kopsupõletik, hingamisteede söövitamine, silma sarv- ja limaskestade söövitamine ning kahel töölisel kujunes välja selle tõttu ka astma. Kannatanud esitasid mittevahalise kahju nõuded vastavalt 5000 eurot, 5000 eurot ja 10 000 eurot. Maakohus leidis, et süüdistatav ei ole süüdi ning jättis tsiviilhagid läbivaatamata.

Ringkonnakohtu kriminaalkolleegium aga tühistas maakohtu otsuse ning jõudis seisukohale, et hagejate nõuded mittevahalise kahju hüvitamiseks on põhjendatud, arvestades kannatanute suhtes toimepandud tegu, st on tekitatud raskeid tervisekahjustusi, mis on tõendatud ekspertiisiaktidega. Samuti leidis kriminaalkolleegium, et kannatanutel olid tugevad läbielamised ja vaimse tervise häired ning arvestades nende füüsilisi ja hingelisi kannatusi, on põhjendatud määrata mittevahalise kahju hüvitisena vastavalt 10 000 eurot, 5000 eurot ja 5000 eurot. Kriminaalkolleegiumi hinnangul on tegemist kahju hüvitiste näol mõistlike summadega.

Nimetatud kohtuasjas oli ühel hagejal töövõime kaotus algselt 100% ja hiljem 80% ulatuses. Hageja pidi igapäevaliselt kasutama inhalaatorit ja erinevaid ravimeid. Tsiviilhagist tuleneb, et õnnetusjuhtumi tagajärjel maeti hageja tuha alla, tuhk rikkus tema silmanägemise, lõi hinge kinni, ta tundis väljapääsmatut olukorda, oli ahastuses, viibis haiglates ning kunstlikus koomas üliiraskestes seisundis 2 nädalat. Samuti on tehtud hagejale operatsioon vasakule silmale seoses kahjustustega. Kohus määras nimetatud üleelamiste eest hageja küsitud 10 000 eurot mittevahaliseks kahjuks.

Teine hageja oli 3 päeva haiglas, tal oli astma seoses kopsude ja kõri põletusega, nahasöövitamine, silmade söövitamine. Ta viibis rohkem kui kuu aega haiguslehel ning avarii hetkest kuni käesoleva ajani (maakohtu istungil öeldu) kõhib kive välja. Lisaks on suur risk, et tulenevalt haigusest võib areneda kopsuvähk. Tsiviilhagist tuleneb, et õnnetusjuhtumi tagajärjel maeti hageja tuha alla, tuhk rikkus tema silmanägemise, lõi hinge kinni, ta tundis väljapääsmatut olukorda, oli ahastuses. Kohus määras nimetatud üleelamiste eest küsitud 5000 eurot mittevahaliseks kahjuks.

Kolmas hageja viibis koomas 3-4 päeva ning haiglas koos teraapiaga peaaegu 2 nädalat. Hääle ja silmanägemise taastumisega oli pikalt probleeme ning ta pidi ka pöörduma psühholoogi poole. Ka teda hoiatati selle eest, tal võib väljakujuneda vähk. Tsiviilhagist tuleneb, et õnnetusjuhtumi tagajärjel maeti hageja tuha alla, tuhk rikkus tema

silmanägemise, lõi hinge kinni, ta tundis väljapääsmatut olukorda, oli ahastuses. Ekspertarst on tuvastanud I.Z. il töövõime kaotuse 20%. Kohus määras nimetatud üleelamiste eest küsitud 5000 eurot mittevahaliseks kahjuks.

Viru Maakohtu kriminaalasi nr 1-21-3889¹⁹⁶.

Nimetatud kohtuasjas esitasid kaks kannatanut mittevahalise kahjunõude summas 20 000 eurot (2 x 20 000 eurot). Tsviilhagi kohaselt teostasid kannatanud objektile kõrgtõid, 12 meetri kõrgusel maapinnast, mille käigus purunes ripptööplatvormi konstruktsioon ja kannatanud kukkusid purunenud ripptööplatvormilt alla maa peale.

Üks kannatanu sai kõrgelt kukkumise tagajärjel marrastused, nahaalused verevalumid ja põrutushaavad näo mõlemal pool, mõlema põskkoopa esimese seina murrud, kahe hamba murd, parema kopsu põrutuse ja kopsukoe rebendi, parema VII-X ja vasaku VI-IX roide murru, rinnaku mõõkjätke murru, mille tüsistusena tekkis parempoolne veriõhkrind ja vasakpoolne verirind, südame põrutuse, maksa parema sagara rebendi, ristluu killunenud nihkega murru, mille tulemusena tekkis ulatuslik verevalum vaagnalihastesse ja ümbritsevasse rasvkoesse ning mõlema nimme-ristluu närvipõimiku kahjustuse, mõlema reieluu diafüüsi killunenud nihkega murd, vasaku sääreluu killunenud murd ning luumurdude ja verejooksu tüsistusena tekkis äge hemorraagiline (verekaotuslik) šokk. Saadud kehavigastused põhjustasid kannatanul eluohtliku tervisekahjustuse.

Teisel kannatanul tuvastati kõrgelt kukkumise tagajärjel lülisamba I-II kaelalüli osaniheistus, parema küünarluu lahtine murd, parema abaluu killuline nihkega murd, parema niudeluu joonmurd ja parema kopsu põrutus. Saadud kehavigastused põhjustasid kannatanule tervisehäire, millega kaasnes osaline töövõime ja raske puue.

Kohus pidas põhjendatuks, arvestades kannatanutele tekitatud raskeid tervisekahjustusi, üleelatud valu, elukvaliteedi halvenemist ja kannatusi, hüvitada mõlemale kannatanule mittevahaline kahju 10 000 eurot, küsitud 20 000 euro asemel.

Hagejad esitasid apellatsioonikaebuse, kuid Ringkonnakohus jättis Maakohtu otsuse muutma ning kollegium märkis, et 2018.-2020. aasta mittevahalise kahju hüvitamise kohtupraktika analüüsist nähtub, et raske tervisekahjustuse tekitamise eest mittevahalise

---

¹⁹⁶ TrtRnKo 14.06.2022, 1-21-3889.

kahju hüvitamise summad jäid 300 - 15 000 eurot vahele, millest keskmine hüvitis oli 4153 eurot ja mediaan 3000 eurot.

Kohus möönas, et kannatanute taotletud 20 000 eurot ei vasta kohtupraktikale ning ei ole kooskõlas Riigikohtu seisukohaga, mille kohaselt hüvitatav summa peab olema sarnastel asjaoludel võrreldav.

4. KAHJUHÜVITISE VÄHENDAMINE

4.1. Kahju vähendamise üldised põhimõtted

Kui kahjustatud isik peab toimunud tööõnnetuse korral tõendama kohustuse rikkumist, kahju olemasolu, selle suurust ja põhjuslikku seost, siis kahju tekitaja aga peab tõendama kahjuhüvitise vähendamise asjaolusid, näiteks seda, et osaliselt oli kahju tekitamises süüdi kahju saanud isiku enda tegevus.¹⁹⁷

VÕS § 139 sätestab, et:

- (1) Kui kahju osaliselt tekkis kahjustatud isikust tulenevatel asjaoludel või ohu tagajärjel, mille eest kahjustatud isik vastutab, vähendatakse kahjuhüvitist ulatuses, milles need asjaolud või oht soodustasid kahju tekkimist.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui kahjustatud isik jättis kahju tekitaja tähelepanu juhtimata ebatavaliselt suurele kahju tekkimise ohule või jättis kahju tekkimise ohu tõrjumata või jättis tegemata toiming, mis oleks tekkinud kahju vähendanud, kui kahjustatud isikult võis seda mõistlikult oodata.
- (3) Isiku surma põhjustamise või tema tervise kahjustamise korral võib kahjuhüvitist käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusel vähendada üksnes juhul, kui kahju tekitamisele aitas kaasa kahjustatud isiku tahtlus või raske hooletus.

Niisiis VÕS § 139 sätestab kahjustatul isikul lasuva kahju vältimise ja vähendamise kohustuse, ehk kahjustatud isik, kelle võimaluses oleks omapoolsete mõistlike pingutustega kahju tekkimist vältida või vähemalt kahju suurust vähendada, ei tohi jääda kahju kahju tekkimise või suurenemiseohu korral tegevusetult kahju tekkimist või suurenemist ootama, sh jätta ohu tõrjumata või jätta tegemata toiming, mis oleks tekkinud kahju vähendanud, kui kahjustatud isikult võis seda mõistlikult oodata.¹⁹⁸ Antud kohustus on hea usu põhimõtte väljendus ning üheks oluliseks erandiks kahju täieliku hüvitamise põhimõttest.¹⁹⁹

Antud põhimõtet kohaldatakse nii lepinguliste suhetes kui ka deliktiliste nõuete puhul, ning samuti sõltumata sellest, kas kahju hüvitamise aluseks olev norm asub võlaõigusseaduses

¹⁹⁷ RKTko 24.03.2021, 2-18-8345.

¹⁹⁸ TlnRnKo 07.10.2016, 2-13-58393, p 16.

¹⁹⁹ P. Varul jt. (viide 41). § 139, komm 1.

või mõnes muus seaduses²⁰⁰, kuid VÕS § 139 reguleerib üksnes varalise kahju eest mõistetava hüvitise vähendamist, st see ei kohaldu mittevaralise kahju hüvitamise korral.²⁰¹ Oluline on ka märkida, et isiku tervise kahjustamise korral saab kahjuhüvitist nimetatud alustel vähendada üksnes juhul, kui kahju tekitamisele aitas kaasa kahjustatud isiku tahtlus või raske hooletus.²⁰²

Kahjuhüvitist vähendatakse muu hulgas juhul, kui kahjustatud isik jättis tegemata toimingut, mis oleks tekkinud kahju vähendanud, kui kahjustatud isikult võis seda mõistlikult oodata. Sellise toiminguna on Riigikohtu hinnangul²⁰³ ka tööle asumine, kui seda võib isikult mõistlikult oodata. Kuna kostja on hagile tervikuna vastu vaieldud ja tuginenud seejuures asjaolule, et enne töölepingu ülesütlemist pakuti hagejale teist töökohta (tehnoloog), kuid hageja keeldus sellest ning seejärel lõpetati hagejaga tööleping koondamise tõttu, peab ringkonnakohus asja uuel läbivaatamisel hindama, kas hagejale tööõnnetusega tekitatud kahju hüvitist on alust vähendada.

Võlaõigusseadus § 140 lg 1 annab kohtule võimaluse ise hüvitist vähendada, st ilma vastavate taotlusteta. Antud sätte eesmärk on anda kohtule alus kalduda konkreetse juhtumi asjaolusid silmaspidades kõrvale kahju täieliku hüvitamise põhimõttest ning vähendada kahjuhüvitist. Seda aga eelkõige, kui kahjuhüvitamise kohustus oleks kohustatud isiku jaoks äärmiselt ebaõiglane või vastuvõetamatu. Näiteks kui kahjuhüvitamise tasumise kohustuse tõttu kohustatud isik satub ise püsivasse maksejõuetusse.²⁰⁴ Analüüsitavates lahendites ei ole olnud vähendamisi VÕS § 140 lg 1 alusel.

4.1.1. Tahtluse ja raske hooletuse hindamise kriteeriumid

Tahtluseks saab nimetada olukorda, kus õigusvastase tagajärje soovimine võlasuhte tekkimisel, täitmisel või lõpetamisel²⁰⁵, raske hooletus on aga käibes vajaliku hoole olulisel määral järgimata jätmine²⁰⁶.

---

²⁰⁰ P. Varul jt. (viide 41). § 139, komm 3.

²⁰¹ TrtRnKo 14.11.2018, 2-16-13307 p 19; TrtRnKo 28.05.2018, 2-16-5143 p 6.

²⁰² TlnRnKo 17.05.2017, 2-13-13229; TrtRnKo 15.09.2021, 2-17-19464.

²⁰³ RKTko 16.06.2021, 2-17-19464.

²⁰⁴ RKTko 30.04.2020, 2-17-2152, p 16.

²⁰⁵ RKTko 06.06.2018, 2-16-14655, p 13.2.

²⁰⁶ RKHKo 28.12.2022, 3-20-2325, p 15.

Tahtlust ja rasket hooletust ei tuvastatud analüüsitaval perioodil 11 tsiviilasjas²⁰⁷, mille tõttu ka ei vähendatud kahjuhüvitiste suurus.

Näiteks on kohus leidnud, et olukorras, kus tööandja on teadlik ohtlikest töötingimustest, kuid vaatamata sellele käsib töötajal sellest hoolimata tööd jätkata, ei saa õnnetuse korral hagejale ette heita, et ta on temaga juhtunud õnnetuses ise süüdi või et ta peaks ise osaliselt õnnetuse eest vastutama.²⁰⁸ Tartu Ringkonnakohtu tsiviilkolleegium aga jõudis seisukohale, et hageja käitumist ei ole alust pidada tahtlikuks ega ka raskelt hooletuks ning oma tervise suhtes ükskõikselt olukorras, kus ta oli teadlik endal esinevast allergiast, kuid hagejale ei saa omistada süüd selle eest, et ta ei tajunud täiel määral allergiaga kaasneda võivaid tagajärgi. Kohus mõõnas, et nimetatud asjas saaks raskest hooletusest rääkida juhul, kui hageja oleks jätkanud töötamist liimidega kokkupuuteid hõlmavatel töökohtadel ka pärast seda, kui töötervishoiuarst oleks tal sõnaselgelt soovitanud niisugusest tööst hoiduda.²⁰⁹

Kohus on ka leidnud, et kostja vastutuse ulatus ei sõltu hageja informeerimiskohustusest, mis oli ettevõtte töökeskkonna spetsialist ülesanne²¹⁰ ning kahjuhüvitise vähendamiseks ei ole ka alust olukorras, kus hageja ei pöördunud koheselt politsei poole, vaid sekkus olukorda lahendama esmalt ise.²¹¹ Kui töölepingust ega teistest tõenditest ei nähtu, et hageja pidi vastutama ohutuse eest, ei anna ka see alust hüvitise vähendamiseks.²¹²

4.2.1. Käibes vajaliku hoole olulisel määral järgimata jätmine

VÕS § 104 lg 4 kohaselt on raske hooletus käibes vajaliku hoole olulisel määral järgimata jätmine. Näiteks on Ringkonnakohtus leidnud, et olukorras kus hageja läheb ise teadlikult töötama ohtlikku kõrgusesse turvavarustust kasutamata, peaks igale teovõimelisele isikule olema mõistlikult arusaadav isegi ilma instrueerimiseta, et kõrgustes töötades on suur oht kinnitamata olles alla kukkuda ja saada raskeid vigastusi.²¹³

²⁰⁷ TrtRnKo 15.09.2021, 2-17-19464; TlnRnKo 10.04.2014, 2-09-67846; TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229; TrtRnKo 17.02.2021, 2-18-18114; RKTko 29.04.2015, 3-2-1-17-15; TrtRnKo 22.02.2016, 2-14-63103; TrtRnKo 28.05.2018, 2-16-5143; TlnRnKo 07.10.2016, 2-13-58393; TlnRnKo 18.11.2014, 2-11-52651; TrtRnKo 04.03.2013, 2-11-55351; VMKo 14.10.2008, 2-07-2339.

²⁰⁸ TlnRnKo 10.04.2014, 2-09-67846.

²⁰⁹ TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229.

²¹⁰ TrtRnKo 22.02.2016, 2-14-63103.

²¹¹ TlnRnKo 17.02.2021, 2-18-18114.

²¹² VMKo 14.10.2008, 2-07-2339.

²¹³ TrtRnKo 14.11.2018, 2-16-13307, p 17.

Käibes vajaliku hoolsuse järgimine eeldanuks kohtu sõnul ka seda, et sõltumata sellest, kas ummistust tuleb eemaldama brigadir, mehhaanik või lukksepp, oleks põlevkivitükkide eemaldamiseks vajalik metallvarras vm sobiv vahend olnud liigse vaevata kättesaadav. Seega ei ole kostja menetluses tõendanud, et järgis tööohutuse tagamisel käibes vajalikku hoolsust, kuna proovivõtumasina ummistuse põhjustanud põlevkivitükid tuli igal juhul eemaldada metallvardaga ja mitte käega.²¹⁴

4.2. Kahjuhüvitise vähendamine tööõnnetuste korral

Analüüsitava perioodil vähendati varalise kahju hüvitist seoses hageja omasüüga kokku 10 tsiviilasjas. Kahjuhüvitisi vähendati järgmiselt: ühel juhul 20%²¹⁵, ühes asjas 30%²¹⁶, seismes kohtuasjas 50%²¹⁷ ning ühel juhul 80%²¹⁸.

Kõige suurem omasüü tuvastati tsiviilasjas nr 2-16-13307²¹⁹, kus tsiviilkolleegium leidis, et kahju tekkis 80% ulatuses hageja raske hooletuse tõttu ning 20% ulatuses kostja hooletuse tõttu ning kahjuhüvitist tuleb vähendada 80% ulatuses. Hagiavalduse kohaselt läks hageja teadlikult töötama ohtlikku kõrgusesse turvavarustust kasutamata, pidades turvavarustuse kasutamist mitte oluliseks. Kohus mõnas, et igale teovõimelisele isikule peab olema mõistlikult arusaadav isegi ilma instrueerimiseta, et 39 meetri kõrgusel on suur oht kinnitamata olles alla kukkuda ja saada raskeid vigastusi. Antud asjas ei rakendanud hageja isegi käibes vajaliku hoolt. Instrueeritud ja kutselise töötajana pidi hageja teadma turvavarustuse kasutamise nõudeid ja vajalikkust.

Hagejapoolsest raskest hooletusest tingitud tööõnnetuse asjaolud, mille tulemusena vähendati hüvitist 50% ulatuses, oli menetluses Maakohtus ja Ringkonnakohtus tsiviilasjas nr 2-12-28705.²²⁰ Hagiavalduse kohaselt juhtus tööõnnetus, kui hageja teostas pakkimisliini tihendusmasina hooldust, mille käigus käivitus pakkimisliin ning mille tagajärjel jäid hageja

²¹⁴ TrtRnKo 27.03.2014, 2-11-28562, p 14.

²¹⁵ TMKo 05.03.2012, 2-11-17518.

²¹⁶ TrtRnKo 14.03.2011, 2-07-41874.

²¹⁷ TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705; TrtRnKo 27.03.2014, 2-11-28562; TrtRnKo 26.04.2012, 2-10-7714; VMKo 27.09.2013, 2-12-55753; TlnRnKo 04.07.2013, 2-11-28032; TrtRnKo 12.10.2012, 2-10-20134; VMKo 11.04.2011, 2-10-1779.

²¹⁸ TrtRnKo 14.11.2018, 2-16-13307

²¹⁹ TrtRnKo 14.11.2018, 2-16-13307.

²²⁰ TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705.

pea, kael ja õlad surutuks plokivirna ja tihendusmasina vahele, saades raskelt vigastada. Hageja sõnul oli tööõnnetuse põhjusteks tööohutuse nõuete ebapiisav tutvustamine temale, nende täitmise kontrolli puudumine ja asjaolu, et tootmisliinilt olid eemaldatud andurid (valgusbarjäärid), mis lülitanuks liini inimeste töösooni sattudes automaatselt välja. Tööõnnetuse tagajärjel tuvastati hagejal 70% töövõime kaotus ja hiljem 60%.

Kostja vaidles hagile vastu, märkides et hageja on õnnetuses 100% süüdi, kuna hageja asus tööpäeva hommikul omavoliliselt tööle, ei hoiatanud kedagi ning jättis määrimata tootmisliini tihendusmasina metallist tõukeplaatide tõukemehhanisme, sh hageja jättis eiramata masina kasutamishendid ja tööohutusnõuded, mille läbi seadis ohtu nii enda tervist ja elu kui ka seadis ohtu oma kaastöötajate tervise ja elu.

Maakohus hinnanud tõendeid ja tunnistajate ütlusi leidis, et tööõnnetuses on süüdi mõlemad osapooled – tööandja, kes ei kontrollinud piisavalt töötaja ohutusnõuete täitmist tööülesande teostamise ajal, samuti ei olnud tarvitusele võetud kõiki vajalikke meetmeid pakkimisliini automaatseks väljalülitumiseks võimaliku õnnetusjuhtumi vältimiseks ning töötaja, kes ei teinud tööandjaga viimase kohustuste täitmiseks vajalikku koostööd ja eirates omapoolselt jämedalt tööohutusnõudeid. Kostja poolne apellatsioonikaebus jäi rahuldamata.

Kahjuhüvitist poole võrra on vähendatud ka olukorras, kus kostja teostas töid kiirustades ning seeläbi unustas tööohutuse. Ringkonnakohus leidis, et hageja pidi arvestama, et masina rippes detailid võivad liikuda ka siis, kui masin ei ole sisse lülitatud ning hagejal oli võimalik ohtu tajuda ja selle realiseerumist hoolikalt käitudes vältida. Kohus leidis, et hageja tegevus on kvalifitseeritav raske hooletusena VÕS § 139 lg 3 mõttes.²²¹

50% ulatuses on kahjuhüvitist vähendatud olukorras, kus olid teinud endast kõik mõistlikult oleneva selleks, et vältida õnnetuse toimumist ja seeläbi hagejale kahju tekkimist (kostja oli varustanud ehitusobjektile tööd tegevad isikud ankurdatud ohutusvöödega, sh oli kostja keelanud hagejal vihmaga katusele mineku). Eirates nimetatud keeldu ning tööohutuse nõudeid, aetas hageja end ise teadlikult ohtu. Kohus luges tõendatuks, et hagejaga toimunud tööõnnetuse põhjustasid koosmõjus nii hageja kui kostjapoolsed õigusnormide rikkumised.²²²

---

²²¹ TrtRnKo 27.03.2014, 3-11-28562.

²²² TlnRnKo 04.07.2013, 2-11-28032.

Tsiviilasjas nr 2-10-20134 ²²³ Maakohus vähendas kahjuhüvitist 30%, kuid Ringkonnakohus tühistas, tehes uue otsuse, millega vähenedati hüvitist 50% ulatuses. Maakohus leidis, et tööõnnetust soodustas asjaolu, et hageja, omades pikaajalist XXXX kogemust, ei arvestanud ekskavaatori tugisuuale väljudes ilmastikuolusid ning sellest tulenevat pinnase ja tööpindade libedust, samuti kaevandamistöde käigus ekskavaatori kopa aherainega täitmise ajal tekkivaid tõukeid, mis panevad ekskavaatori võppuma. Hageja on ka kohtuistungil möönnud, et osaliselt oli tegemist tema ettevaatamatusega. Ringkonnakohus oma otsuses lisas, et kohus arvestab siinjuures ka asjaoluga, et hageja töötas oma erialal 9 aastat, seega omas pikaajalist töökogemust sellel erialal ning seetõttu tuleb hagejale väljamõistetavat kahjuhüvitust vähendada 50% võrra.

Ühel juhul on hüvitist vähendatud ka 20% võrra. Kohus leidis, et kuigi tööõnnetus toimus mõlema poole raske hooletuse tagajärjel, on kostja üldine hoolsuskohustus töövahendite omanikuna ja töö korraldajana suurem kui töötajal, kelle hoolsuskohustus piirdub töökorralduste täitmisega ja töötervishoiu ning tööohutuse nõuetest kinnipidamisega.²²⁴

Eeltoodust tulenevalt saab tööandja nõuda kahjuhüvitamise vähendamist, kui töötaja on olnud tööõnnetuse tekkimise ise tahtlik või raskelt hooletu. Sellised olukorrad oleks tööandja suhtes äärmiselt ebaõiglased, kui töötaja tahtluse ja raske hooletuse korral lasuks vastutus üksnes tööandjal.

---

²²³ TrtRnKo 12.10.2012, 2-10-20134.

²²⁴ TMKo 05.03.2012, 2-11-17518.

KOKKUVÕTE

Käesoleva magistritöö eesmärk oli leida vastus küsimusele, kuidas on Eesti Vabariigis kehtiva regulatsiooni ning sellel põhineva kohtupraktikaga töötaja õigused tagatud ja kaitstud, kui ta on saanud tööõnnetuse tõttu kahju.

Läbi kohtupraktika otsis autor vastuseid järgmistele küsimustele:

1. Milline varaline kahju kohtupraktikas hüvitatakse ja kuidas tõendatakse oma nõudeid;
2. Millistele põhjendustele tuginedes mittevaraline kahju hüvitatakse ning millises suuruses.

Käesolevas töös analüüsiti kokku 70 kohtulahendit, millest 56 olid tsiviilasjad ja 14 kriminaalasjad.

Tsiviilkohtumenetluses on tööõnnetuse tõttu kahju saanud isikul kahju nõude esitamiseks kaks võimalus - kas ta esitab lepingulisest võlasuhtest tuleneva nõude või tugineb lepinguvälise nõude alustele. Analüüsitavates kohtulahendites on hinnatud nõudeid mõlemal juhul, kuid peamiselt on seda tehtud VÕS § 1043 alusel.

Tulenevalt võlaõigusseadusele hõlmab varaline kahju endas otsest varalist kahju ja saamata jäänud tulu. Tööõnnetuse tagajärjel tekkinud kulud on eelkõige kannatanu tegelikud ravikulud (kulud ravimitele, arsti visiiditasude kulud jms) ning töövõimetusel tekkinud kulud, so mida ta oleks tõenäoliselt saanud, kui kahju hüvitamise aluseks olevat asjaolu ei esineks

Kuigi tööõnnetuse toimumise tagajärjel on alati olemas eeldused otsese varalise kahjuhüvitamise nõudeks – kulud ravimitele, meditsiinitarvikutele, visiiditasudele vms kulud, on nimetatud õigust kasutatud vaid 11 juhul ning rahalised hüvitised jäid vahemikku summas 10.60 eurot kuni 65 661.04 eurot.

Valdavalt esitatakse otsese varalise kahju hüvitamiseks nõudeid, mis on seotud kulutustega ravimitele, arsti vastuvõtu ja visiiditasu kuludega, ravi eesmärgil transpordiga seotud kuludega, taastusravi kuludega ning kuludega meditsiinitarvikutele ja muudele

meditsiinilistele abivahenditele. Välja on mõistetud ka hüvitis purunenud prillide ja telefoniümbrise eest. Samuti on hüvitsi välja mõistetud ka tuleviku eest.

Oma kulusid tõendatakse peamiselt kuludokumentidega, sh esitatakse tööõnnetuse raport, tööõnnetuse uurimiskokkuvõte, vajadusel sotsiaalkindlustusameti poolt väljastatud otsus töövõimetuse tuvastamise kohta, tööõnnetuse ülevaatus protokoll, tunnistajate ütlused, ekspertiisiakt, arsti poolt väljastatud rehabilitatsiooniplaan jms ning kohtutel ei ole otsese varalise kahju puhul esinenud erinevaid arusaamasid ja seisukohti ning kulud, mis on tõendatud, sh põhjuslikus seoses toimunud tööõnnetusega, kohtute poolt ka välja mõistetakse. Kuid esineb ka üksik kohtuasi, kus hüvitis mõisteti välja ilma ühegi tõendita, st tõenditeks olid vaid kannatanu enda ütlused.

Tööõnnetuse tõttu saamata jäänud töötasu mõisteti välja 27 tsiviilasjas ning hüvitiste suurused jäi vahemikku summas 2562 eurot kuni 40 221.65 eurot. Igakuised hüvitised perioodiliste maksetena mõisteti välja 26 tsiviilasjas ning hüvitiste suurused jäi vahemikku summas 31.98 eurot kuni 796.04 eurot kuus.

Ka saamata jäänud tulu osas on kohtutel ühtne seisukoht – tööõnnetuse tõttu kahju saanud töötajale hüvitatakse tulu, mida ta oleks tõenäoliselt saanud, kui kahju hüvitamise aluseks olevaid asjaolusid ei oleks esinenud ning valdavalt esitatakse nõudeid ühekordse hüvitisena saamata jäänud töötasu näol (varasema perioodide eest) ning aluseks on võetud töötaja keskmist sissetulekut, sh tööõnnetusele eelnenud 12 kuu keskmist palka. Välja mõistetakse ka tulevikus makstavaid hüvitsi, mida on võimalik ka korrigeerida ajaliselt teatud indeksiga (pensioniiindeks, tarbijahinnaindeks vms), sest tegu on perioodilise hüvitisega, mille kahju suurus võib ajas muutuda.

Kohtuotsused, kus on määratud hüvitised kuni töövõime muutumiseni, ei nähtu, millise perioodi jooksul tuleb töövõimekaotuse ulatust kontrollida ning autori hinnangul võib see kaasa tuua uued kohtuvaidlused ning võimalikud kahjuhüvitamise nõuded kostjate poolt.

Kriminaalmenetluses on kannatanul õigus esitada uurimisasutuse või prokuratuuri kaudu tsiviilhagi. Analüüsitava perioodil oli 11 tööõnnetusega seotud kriminaalasja, millest vaid 2 juhul esitati tsiviilhagi ning mis kohtute poolt rahuldati täielikult või osaliselt. Surmaga

lõppenud tööõnnetusi oli 5, millest vaid 2 juhul esitati tsiviilhagid, kuid tulenevalt õigeksmõistvatest kohtuotsusest, jäeti need läbi vaatamata.

Käesolevast analüüsist tuleb pinnale lahendeid, kus tehakse õigeksmõistvad otsused ning tsiviilhagid jäävad seetõttu läbi vaatamata. Õigeksmõistev otsus aga ei välista surma väidetava põhjustaja vastu esitada kahju hüvitamise nõue VÕS §§ 1043, 1045 lg 1 p 1 ja 1050 alusel. Käesoleva töö autor leiab, et antud olukorras ei ole kannatanu õigused piisavalt kaitsud kriminaalmenetluses, st tsiviilkohtumenetluses saaksid kannatanu kahjuhüvitise nõuded ilmselt rahuldatud. Mittevaralise kahju hüvitamise nõude rahuldamata jätmine ei tohi sõltuda sellest, kas nõue esitatakse tsiviilmenetluses või kriminaalmenetluses, kuna materiaaõiguslikud alused on mõlemas menetluses samad.

Võlaõigusseaduse järgi hõlmab mittevaraline kahju eelkõige kannatanu kehalist ja hingelist valu ning kannatusi, aga see võib seisneda ka elukvaliteedi kui sellise languses ning kahjustumises. Üldiselt ei pea kehavigastuse ja tervisekahjustuse tekitamise korral mittevaralise kahju hüvitise saamiseks kannatanu tõendama midagi muud peale selle, et kahju tekitaja vastutab talle kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamise eest. Küll aga tuleb kehavigastuse tõsidust arvesse võttes otsustada hüvitise suuruse üle. Rahaliselt hüvitamisele kuuluva mittevaralise kahju suuruse otsustab kohus diskretsiooni aluse ning kannatanul on õigus nõuda, et õiglase hüvitise määrab kohus enda äranägemisel.

Analüüsitava perioodil rahuldati analüüsi aluseks olevates kohtulahendites mittevaralise kahjuhüvitisi täielikult või osaliselt 21 tsiviilasjas, sh hüvitise suurus kohtu äranägemisel paluti välja mõista 4 tsiviilasjas. Väljamõistetud hüvitised jäid vahemikku summas 880 eurot kuni 19 173.50 eurot. Hagete poolt nõutud hüvitiste suurused jäi vahemikku summas 2361 eurot kuni 100 000 eurot. Lisaks mõisteti mittevaraline kahju välja 2 kriminaalasjas, hüvitised jäi vahemikku 5000 – 10 000 eurot.

Kohtud on rahalise hüvitiste suuruse määramisel arvestanud hageja kehavigastuste/tervisekahjustuste raskust ning sellega kaasnenud negatiivseid mittevaralisi tagajärgi, hagejate peamiseks probleemiks on olnud muude negatiivsete asjaolude tõendamine.

Näiteks on hüvitise suuruse väljamõistmisel omanud tähtsust hageja poolne hooletus, seoses tööõnnetusega, mis iseenest ei välista kostja (kahju tekitaja) süüd, kuid omab tähtsust kahjuhüvitise suuruse määramisel. Olulist rolli mängib ka see, kuivõrd on kannatanu elukorralduse ja heaolu langus tingitud tekkinud vigastusest. Samuti on hinnatud elumugavustest ilmajäämist ning elustandardide langust. Nõutud hüvitist on vähendatud ka olukorras, kus hageja keeldus kostja poolt võimalust asuda uuesti tööle kostja juures. Samuti vähendatakse hüvitist, kui hageja ise on oma tervise suhtes ükskõikne olnud.

Mittevaralise kahju hüvitised peavad olema üldise võrdsuspõhiõiguse tagamiseks ja kohtusüsteemi autoriteedi säilitamiseks sarnastel asjaoludel võrreldavad. Käesolevast analüüsist nähtub, et väljamõistetud hüvitiste suurused ei ole alati sarnastel juhtudel sarnased ning hüvitiste suurused ei ole ajas muutuvad. Samuti on näha, et kohtute enda hinnangul määratud hüvitiste suurused on pigem tagasihoidlikumad, kui hüvitiste suurused, mida hagejad ise on kohtul palunud välja mõista. Riigikohtu analüüsidele on viidatud vähe, kuid nimetatud analüüsid võiksid olla abimaterjalidena kohtupraktika kujundamiseks. Paljudel juhtudel ei ole kohtud viidanud ühelegi mittevaralise kahju hüvitamist reguleerivale normile.

Küsimusi tekitavad aga lahendid, kus on esitatud varalise kahju hüvitamise nõue, kuid esitatud ei ole mittevaralise kahju hüvitamise nõudeid, kuigi kannatanutel on kõik eeldused mittevaralise kahju hüvitise saamiseks olnud täidetud. Kannatanu seisukohalt oleks mõistlik esitada kehavigastuse või tervisekahjustamise korral ka nõue mittevaralise kahju hüvitamiseks, mis peaks talle korvama tekitatud hingelisi ja füüsilisi üleelamisi.

Kahju hüvitist võib vähendada üksne juhul, kui kahju tekitamisele aitas kaasa kahjustatud isiku tahtlus või raske hooletus ning VÕS § 139 reguleerib üksnes varalise kahju eest mõistetava hüvitise vähendamist, st see ei kohaldu mittevaralise kahju hüvitamise korral. Oluline on ka märkida, et isiku tervise kahjustamise korral saab kahjuhüvitist nimetatud alustel vähendada üksnes juhul, kui kahju tekitamisele aitas kaasa kahjustatud isiku tahtlus või raske hooletus.

Tahtluseks saab nimetada olukorda, kus õigusvastase tagajärje soovimine võlasuhte tekkimisel, täitmisel või lõpetamisel, raske hooletus on aga käibes vajaliku hoole olulisel määral järgimata jätmise. Seega saab tööandja nõuda kahjuhüvitamise vähendamist, kui

töötaja on olnud tööõnnetuse tekkimise ise tahtlik või raskelt hooletu. Sellised olukorrad oleks tööandja suhtes äärmiselt ebaõiglasel, kui töötaja tahtluse ja raske hooletuse korral lasuks vastutus üksnes tööandjal.

Tahtlust ja rasket hooletust ei tuvastatud analüüsitaval perioodil 11 tsiviilasjas, mille tõttu ka ei vähendatud kahjuhüvitiste suurus.

Analüüsitaval perioodil vähendati analüüsi aluseks olevates kohtulahendites varalise kahju hüvitist seoses hageja omasüüga kokku 10 tsiviilasjas. Kahjuhüvitisi vähendati järgmiselt: ühel juhul 20% ühes asjas 30%, seismes kohtuasjas 50% ning ühel juhul 80%.

Kokkuvõtteks märgib autor, et töötaja õgused on meie kohtusüsteemis hästi kaitstud ja tagatud, kuid esineb nõrki kohti, millega tuleks veel tegeleda. Autor leiab, et väljamõistetava mittevaralise kahju hüvitise suurus on olnud suurel määral kohtupraktika sisustada ning ilmselt jääb seda ka tulevikus.

Riigikohtu poolt koostatud kohtupraktika analüüsi võiksid kohtud rohkem kasutada, mille läbi saaks ühtlustada kohtupraktikat. Mittevaralise kahju hüvitamise eesmärk on kannatanule tervisekahjustuste ja kehavigastusega tekitatud hingelised üleelamised kompenseerida, mistõttu on väga oluline saavutada võimalikult õiglane lahend.

Korrektseks on küll kindlaks tehtud näiteks see, kas isik vastutab kahju tekitamise eest, kuid mittevaralise kahju hüvitamise norme ei ole märgitud.

SUMMARY

The purpose of this master's thesis was to find an answer to the question, how are the rights of an employee guaranteed and protected by the regulation in force in the Republic of Estonia and the case law based on it, if he has suffered damage due to an accident at work.

Through case law, the author sought answers to the following questions:

1. What kind of property damage is compensated in case law and how to prove one's claims;
2. Based on what justifications non-property damage is compensated and in what amount.

In this work, a total of 70 court decisions were analyzed, of which 56 were civil cases and 14 were criminal cases.

In civil court proceedings, a person who has suffered damage due to a work accident has two options for submitting a claim for damages - either he submits a claim arising from a contractual debt relationship or relies on the grounds of a non-contractual claim. In the analyzed court decisions, claims have been assessed in both cases, but mainly this has been done on the basis of § 1043 of the Civil Code.

According to the Obligations Act, property damage includes direct property damage and lost income. The costs incurred as a result of an accident at work are primarily the victim's actual treatment costs (costs for medicines, doctor's visit fees, etc.) and costs resulting from incapacity to work, i.e. what he would probably have received if the circumstance underlying the compensation did not occur

Although as a result of an occupational accident, there are always prerequisites for a claim for direct financial compensation - costs for medicines, medical supplies, visit fees, etc., this right has been used in only 11 cases, and the financial compensation ranged from 10.60 euros to 65,661.04 euros.

Claims for compensation for direct property damage are mostly made in connection with expenses for medicines, doctor's appointment and visit fees, expenses related to transportation for the purpose of treatment, rehabilitation expenses, and expenses for

medical supplies and other medical aids. Compensation has also been awarded for broken glasses and a phone case. Compensation has also been awarded for the future.

One's expenses are mainly proven with expense documents, including a work accident report, work accident investigation summary, if necessary, a decision issued by the Social Insurance Board on identification of incapacity for work, work accident inspection report, witness statements, expert report, rehabilitation plan issued by a doctor, and the courts have not had different understandings and positions in the case of direct property damage, etc. and expenses that have been proven, including causally related to the work accident, will also be awarded by the courts. But there is also a single court case where the compensation was awarded without any evidence, i.e. the only evidence was the testimony of the victim himself.

Lost wages due to work accidents were awarded in 27 civil cases, and the amount of compensation ranged from 2,562 euros to 40,221.65 euros. Monthly benefits as periodic payments were awarded in 26 civil cases, and the amount of benefits ranged from 31.98 euros to 796.04 euros per month.

The courts also have a unified position regarding lost income - an employee who has suffered damage due to a work accident is compensated for the income that he would probably have received if the circumstances underlying the compensation had not occurred, and claims are mostly submitted as a one-time compensation in the form of lost wages (for previous periods) and based on the employee's average income is taken, including the average salary of the 12 months preceding the occupational accident. Compensations to be paid in the future are also awarded, which can also be adjusted over time with a certain index (pension index, consumer price index, etc.), because it is a periodic compensation, the amount of damage may change over time. Court decisions, where benefits have been determined until the change in working capacity, do not show during which period the extent of the loss of working capacity must be checked, and in the author's opinion, this may lead to new legal disputes and possible compensation claims by the defendants.

In criminal proceedings, the victim has the right to file a civil lawsuit through the investigative agency or the prosecutor's office. In the analyzed period, there were 11 criminal cases related to work accidents, of which only 2 civil lawsuits were filed and which

were fully or partially satisfied by the courts. There were 5 occupational accidents that resulted in death, of which civil lawsuits were filed in only 2 cases, but due to the acquittals, they were not examined.

From this analysis, solutions emerge where acquittals are made and civil lawsuits are therefore left unreviewed. However, the acquittal decision does not preclude filing a claim for damages against the alleged cause of death on the basis of §§ 1043, 1045 subsection 1 point 1 and 1050 of the Civil Code. The author of this work considers that in this situation the victim's rights are not sufficiently protected in criminal proceedings, i.e. in civil court proceedings, the victim's claims for damages would probably be satisfied. The rejection of a claim for compensation for non-pecuniary damage must not depend on whether the claim is submitted in civil proceedings or in criminal proceedings, as the substantive legal grounds are the same in both proceedings.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. Albi, K., Allik, M., Almann, A., jt. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. 2020. PS § 16 kommentaar 1, 2. – Arvutivõrgus: <https://pohiseadus.ee/sisu/3487> (03.02.2024).
2. Albi, K., Allik, M., Almann, A., jt. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. 2020. PS § 25 kommentaar 13. – Arvutivõrgus: <https://pohiseadus.ee/sisu/3496> (03.02.2024).
3. European Commission. Estonia - Occupational accidents and personal injuries causing incapacity for work- - Arvutivõrgus: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1108&intPageId=4503&langId=en&> (07.02.2024).
4. Eurostat Statistics Explained. Accidents at work - statistics on causes and circumstances. - Arvutivõrgus: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Accidents_at_work_-_statistics_on_causes_and_circumstances#Workstation_accidents (20.02.2024).
5. Grauberg, T. Kannatanu võistlevas kohtumenetluses. - Juridica III 2022.
6. I. Kull jt. Võlaõigus I. Üldosa. Tallinn: Juura 2004.
7. ILO. International Labour Organisation. Employment Relationship. - Arvutivõrgus: https://ilo.org/ifpdial/areas-of-work/labour-law/WCMS_CON_TXT_IFPDIAL_EMPREL_EN/lang--en/index.htm (09.03.2024).
8. ILO. Reporting, Recording and Notification of Occupational Accidents and Diseases: A brief guide for workers. - Arvutivõrgus: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_797461.pdf (19.04.2024).
9. International Labour Organisation. Safety and health at work. – Arvutivõrgus: <https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/lang--en/index.htm> (02.02.2024).
10. Juhalo, L. Töötaja kaitse tööõnnetuste ja kutsehaiguste korral: magistritöö, juhendaja Gaabriel Tavits. Tartu Ülikool, 2023.
11. Jõeorg Kristi. Töötervishoid ja tööohutus 2019. Tallinn: Tervisekirjastus 2019.
12. Kivi. T. Matuskulude hüvitamine teise isiku surma põhjustamise korral. – Juridica 2018, lk 384-389.
13. P. Varul jt. Võlaõigusseadus I. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2006.
14. P. Varul jt. Võlaõigusseadus IV. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2020.

15. Pourmazaherian, M., Mohammed S. Baqutayan, S., Idrus, D. The Role of the Big Five Personality Factors on Accident: A Case of Accidents in Construction Industries. – Arvutivõrgus: <https://jostip.utm.my/index.php/jostip/article/view/65> (20.02.2024.).
16. Principles of European law. Study Group on a European Civil Code. München: Sellier 2006.
17. Rannala, M. Tööandja tsiviilõigusliku vastutuse eeldused töötaja kutsehaigusesse haigestumise või töötajaga toimunud tööõnnetuse korral: magistritöö, juhendaja Janno Lahe. Tartu Ülikool, 2015.
18. Rünkla, E. Tööõnnetustega seotud kulutused. Sotsiaalministeeriumi toimetised nr 3/2013. – Arvutivõrgus: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Toovaldkond/teemaleht_toonnetu_sega_seotud_kulutused.pdf (20.02.2024).
19. Schlechtriem, P. Võlaõigus üldosa. Teine, ümbertöötatud trükk. Tallinn: Juura 1999.
20. Tööinspeksioon. Statistika. – Arvutivõrgus: <https://www.ti.ee/asutus-uudised-ja-kontaktid/statistika> (03.02.2024).
21. Tööinspeksioon. Tööõnnetused. - Arvutivõrgus: <https://www.ti.ee/uudised/tooinspeksiooni-2022-aasta-numbrites-toonnetuste-hulk-endiselt-liiga-suur> (03.02.2024).
22. Tööinspeksioon. Tööõnnetus? – Arvutivõrgus: <https://www.ti.ee/riiklik-ja-haldusjarelevalve/toonnetus> (03.02.2024).
23. Vutt M., Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded tsiviil- ja kriminaalasjades esimese ja teise astme kohtutes 2016. Aastal- Kohtupraktika kordusanalüüs. Riigikohtu õigusteabe osakond. Tartu, 2017. – Arvutivõrgus: <https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyytid/2017/Mittevaralise%20kahju%20hüvitamine%20tsiviil-%20ja%20kriminaalasjades%202016.pdf> (09.04.2024).

KASUTATUD ÕIGUSAKTID

1. Asbestitööle esitatavad tervishoiu ja tööohutuse nõuded. – RT I, 17.10.2019, 8.
2. Eesti krooni kursi fikseerimine euro suhtes. – RTL 1999, 6, 66.
3. Eesti Vabariigi põhiseadus. - RT I, 15.05.2015, 2.
4. Karistusseadustik¹. – RT I, 22.03.2024, 2.
5. Kriminaalmenetluse seadustik¹. - RT I, 22.03.2024, 4..
6. Tervisekahjustuse kohtuarstliku tuvastamise kord. - RT I, 29.12.2014, 12.
7. Tsiiviilkohtumenetluse seadustik, RT, I 06.07.2023, 96.
8. Töökohale esitatavad tervishoiu ja tööohutuse nõuded. - RT I, 05.12.2018, 9.
9. Töölepingu seadus¹. – RT I, 06.07.2023, 107.
10. Tervishoiu ja tööohutuse nõuded müra mõjutatud töökeskkonnale, töökeskkonna müra piirnormid ja müra mõõtmise kord. - RT I, 05.12.2018, 12.
11. Tervishoiu ja tööohutuse nõuded töötamisel plahvatusohtlikus keskkonnas. – RT I, 26.02.2021, 22.
12. Tervishoiu ja tööohutuse nõuded tehnilisest kiirgusest mõjutatud töökeskkonnas, tehnilise kiirguse piirnormid ja kiirguse mõõtmise kord. – RT I, 05.12.2018, 14.
13. Tervishoiu ja tööohutuse seadus. – RT I, 30.06.2023, 87.
14. Töövahendi kasutamise tervishoiu ja tööohutuse nõuded. - RT I, 17.10.2019, 7.
15. Võlaõigusseadus. - RT I, 06.07.2023, 116.

KASUTATUD KOHTUPRAKTIKA

1. RKTko 06.10.2021, 4-21-222.
2. RKTko 16.06.2021, 2-17-19464.
3. RKTko 24.03.2021, 2-18-8345.
4. RKTko 06.06.2018, 2-16-9313.
5. RKTko 06.06.2018, 2-16-14655.
6. RKTko 20.12.2017, 2-15-10683.
7. RKTko 25.10.2017, 2-15-12837.
8. RKTko 25.10.2017, 2-13-13229.
9. RKTko 25.10.2017, 2-15-12837.
10. RKTko 20.04.2016, 3-2-1-15-16.
11. RKTko 02.12.2015, 3-2-1-132-15.
12. RKTko 29.04.2015, 3-2-1-17-15.
13. RKTko 06.11.2014, 3-2-1-106-14.
14. RKTko 25.09.2013, 3-2-1-80-13.
15. RKTko 10.04.2013, 3-2-1-21-13.
16. RKTko 07.12.2011, 3-2-1-117-11.
17. RKTko 17.12.2008, 3-2-1-114-08.
18. RKTko 22.10.2008, 3-2-1-85-08.
19. RKTko 09.04.2008, 3-2-1-19-08.
20. RKTko 08.09.2003, 3-2-1-87-03.
21. RKTko 17.10.2001, 3-2-1-105-01.
22. RKTko 12.12.1996, 3-2-1-111-96.
23. RKKko 12.11.2019, 1-18-7833.
24. RKKko 13.10.2017, 1-16-5540.
25. RKKko 25.03.2013, 3-1-1-31-13.
26. RKKko 21.09.2009, 3-1-1-60-09.
27. RKHko 28.12.2022, 3-20-2325.
28. TlnRnko 18.09.2023, 1-23-4804.
29. TlnRnko 06.10.2022, 2-20-18684.
30. TlnRnko 15.06.2022, 3-22-1188.
31. TlnRnko 17.02.2021, 2-18-18114.
32. TlnRnko 12.07.2017, 3-16-453.

33. TlnRnKo 06.12.2016, 2-15-12229.
34. TlnRnKo 07.10.2016, 2-13-58393.
35. TlnRnKo 05.08.2015, 2-14-1706.
36. TlnRnKo 10.04.2014, 2-09-67846.
37. TlnRnKo 27.03.2014, 2-11-28562.
38. TlnRnKo 13.03.2014, 2-11-52651.
39. TlnRnKo 04.04.2013, 2-11-8032.
40. TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705.
41. TlnRnKo 09.11.2011, 1-09-6036.
42. TlnRnKo 04.11.2011, 1-10-8604.
43. TlnRnKo 23.02.2010, 2-07-30553.
44. TrtRnKo 14.06.2022, 1-21-3889.
45. TrtRnKo 15.09.2021, 2-17-19464.
46. TrtRnKo 08.05.2020, 1-17-7802.
47. TrtRnKo 17.03.2019, 1-17-7256.
48. TrtRnKo 20.12.2018, 1-16-9946.
49. TrtRnKo 14.11.2018, 2-16-13307.
50. TrtRnKo 28.05.2018, 2-16-5143.
51. TrtRnKo 17.05.2017, 2-13-13229.
52. TrtRnKo 22.03.2017, 3-17-635.
53. TrtRnKo 07.10.2016, 2-13-58393.
54. TrtRnKo 22.02.2016, 2-14-63103.
55. TrtRnKo 13.10.2014, 2-12-55750.
56. TrtRnKo 09.06.2014, 2-13-12687.
57. TrtRnKo 27.03.2014, 2-11-28562.
58. TlnRnKo 01.11.2013, 2-12-28705.
59. TrtRnKo 04.03.2013, 2-11-55351.
60. TrtRnKo 12.10.2012, 2-10-20134.
61. TrtRnKo 04.10.2012, 2-11-17950.
62. TrtRnKo 26.04.2012, 2-10-7714.
63. TrtRnKo 18.11.2011, 2-10-3963.
64. TrtRnKo 02.05.2011, 2-09-12268.
65. TrtRnKo 14.03.2011, 2-07-41874.
66. TrtRnKo 15.11.2010, 2-09-21008.

67. TrtRnKo 01.06.2009, 2-04-1248.
68. HMKo 31.01.2023, 2-20-3834.
69. HMKo 23.03.2021, 1-20-2203.
70. HMKo 20.01.2020, 2-18-18114.
71. HMKo 09.03.2017, 2-16-18056.
72. HMKo 23.11.2015, 2-15-4653.
73. HMKo 15.12.2009, 2-09-67846.
74. HMKo 10.11.2008, 2-06-21802.
75. HMKo 06.11.2008, 2-08-14507.
76. PMKo 21.11.2012, 2-12-31269.
77. PMKo 31.10.2011, 2-09-61581.
78. TMKo 22.01.2018, 1-15-11003.
79. TMKo 29.02.2016, 2-13-13229.
80. TMKo 07.11.2014, 1-14-3331.
81. TMKo 29.10.2012, 2-11-55351.
82. TMKo 05.03.2012, 2-11-17518.
83. TMKo 01.06.2009, 2-06-14774.
84. VMKo 17.05.2021, 1-19-1439.
85. VMKo 17.02.2021, 1-19-1439.
86. VMKo 05.11.2020, 1-18-10123.
87. VMKo 29.05.2020, 2-17-19464.
88. VMKo 14.03.2019, 1-17-7802.
89. VMKo 05.01.2017, 2-16-5143.
90. VMKo 27.09.2013, 2-12-55753.
91. VMKo 11.04.2011, 2-10-17779.
92. VMKo 19.11.2008, 2-05-19976.
93. VMKo 14.10.2008, 2-07-2339.